ԱՐՏԱՐԱՍ
SARDARABAD

BUENOS AIRES
AÑO XIII
Nº 459
Miércoles 14 de octubre de 1987

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

Armenia

Reestructuración de todos los eslabones

En su número del 4 de septiembre y bajo el mismo título que encabeza esta nota, el periódico **"Kragan Tert"** (Diario Literario) comenta ampliamente la reunión de la organización partidaria de la Unión de Escritores de Armenia, realizada el 19 de agosto.

Dj. Harutiunian, Secretario del Buró Partidario, intervino en la reunión con un informe en el que comentaba *en forma* detallada el *tema principal* de las sesiones de junio y julio, referido a la necesidad *de reestructuración*, teniendo *en cuenta* a la prensa literaria y a los escritores. Dj. Harutiunian señaló que la actividad del escritor, la prensa literaria y la literatura están estrechamente relacionadas con la realidad, de tal manera que el actual ritmo de democratización y publicitación brindan a los escritores amplias posibilidades de acción. Dj. Harutiunian señaló que "éste es el momento de respirar la verdad a pleno pulmón", es decir, no hay nada que impida al escritor establecer lazos estrechos con la realidad. El informante hace mención, también, a lo señalado por Gorbachov, quien destacó que no hubiera sido posible alcanzar el nivel actual de reestructuración si los medios de difusión no hubieran jugado positivamente el papel que les correspondió en la evolución experimentada a partir de la sesión plenaria de abril de 1985; Harutiunian destacó también que parte importante de la culpa por la marcha insuficiente de la reestructuración en Armenia la atribuye a "nuestros medios masivos de información, a nuestros órganos de prensa, a la prensa literaria", y aquí se menciona a los periódicos "Literatura Soviética", *"Periódico Literario"*, *"Armenia Literaria"* (en idioma ruso) y la revista "Karun" (Primavera).

Es acertada la definición de Dj. Harutiunian en cuanto a que la literatura, la prensa literaria y el escritor no pueden dejar de estar estrechamente relacionados con la realidad.

Sin embargo, así como sucedió con la estrecha relación entre la realidad y el triángulo **literatura-prensa literaria-escritor,** se ha dejado de lado también la preocupación por el arte; aquí es donde, sin intervenir en discusiones más o menos inútiles acerca del arte propiamente dicho, o en el caso de las preferencias, resulta imposible no hacer una diferenciación entre literatura y periodismo. Es cierto que es muy importante el papel que juegan los medios periodís-

(continúa en pág. 2)

No podrá visitar Canadá el Catholicos

Comunicación telefonica de nuestro Corresponsal en Montreal (Canadá) del 9 de octubre, da cuenta de la súbita dolencia sufrida por S.S. Vazken I° en Moscú, al iniciar su viaje hacia Canadá, razón por la cual se ha visto obligado a suspender dicho viaje, por el momento. No obstante S.S. mantiene la visita prevista para el 20 del actual a los Estados Unidos de Norteamérica.

S.S. Vazken I° Visitara Los Estados Unidos

El Comité Nacional designado para programar la visita de S.S. Vazken I°, Catholicós de todos los Armenios a los Estados Unidos de Norteamérica, ha finalizado los preparativos necesarios para la buena realización de este importante evento, que tendrá lugar del 20 de octubre al 5 de noviembre próximos.

El tema de esta visita es: **"S.S. Vazken I°: Armenia en América".**

El Comité organizador fue resignado por el Arzobispo Torkom Manoogian, Primado de la Diócesis Oriental, y sus miembros son: Alex Manoogian, como Presidente Honorario; Suren Fesjian y Edward Mardigian, como Presidentes Nacionales, y Barry Zorthian como Presidente Ejecutivo. Los miembros del Comité Ejecutivo son: el Honorable Aram Avedisian, el Rev. Fr. Hovssig Bagdasian, Myron Erkiletian, el Hon. Juez Vicent Gurahian, Kevork Hovnanian, Walter Kaprielian, el Rev. Fr. Haigazun Najarian, Benon Sevan, Marilyn Varbedian y el Rev. Baret Yeretzian.

El Arzobispo Manoogian alabó a los miembros del Comité por sus notables esfuerzos y dedicación en la preparación de la histórica visita del Catholicós, un verdaderamente notable y afortunado evento para todos.

Esta visita es la primera que realiza S.S. desde la consagración de la Catedral de San Vartan en la ciudad de Nueva York, en 1968. El programa de su visita incluye la celebración de la Liturgia Divina en la Catedral de San Vartan y en la Catedral de St. John el Divino. El Catholicós celebrará la Badarak y Hrashapar en Washington, en Boston y en Detroit, donde también se reunirá con religiosos, líderes de la comunidad, educadores, científicos y artistas. Asimismo, desea reunirse con personalidades gobernantes de U.S.A., representantes de las Naciones Unidas, líderes religiosos y otras personalidades afines.

Otros de los importantes actos planeados para esta visita es el Concierto Conmemorativo a realizarse en el Avery Fisher Hall, así como el Banquete de Gala que como despedida la comunidad le ofrecerá en el New York Hilton, que espera reunir a 1.700 comensales de las comunidades armenias de los Estados Unidos.

Los Turcos Expropian El Cementerio Armenio de Elazig

El centenario cementerio armenio de Elazig, en el centro de Turquía, acaba de ser expropiado por las autoridades turcas de la ciudad, sin previo aviso ni compensación para la comunidad residente; actualmente viven en Elazig 35 familias armenias.

Desde la expropiación dichas familias no tienen lugar donde enterrar a sus muertos, y deben recurrir a la comunidad armenia de Estambul para que le ayuden a financiar la compra de una parcela de tierra que sirva como nuevo cementerio.

Inmediatamente después de la expropiación, las autoridades turcas de Elazig iniciaron una construcción en el lugar, sin preocuparse por remover los restos de los muertos allí enterrados. Esto constituye un grave desprecio a la tradición y a las costumbres, así como una garrafal violación de la ley.

Las 35 familias se han dirigido al Patriarca de Estambul solicitándole su asistencia.

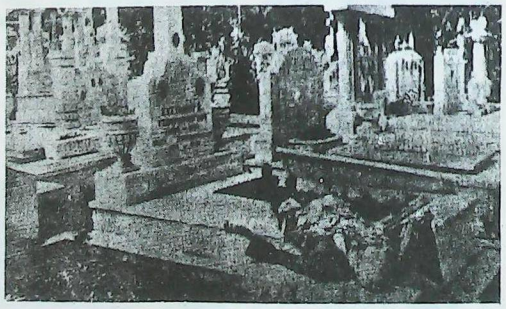

Imprenta Gráfica Talleres Gráficos Alemanes S.R.L. - 25 de Mayo 696 Pc. Ac

San Pablo

Bispo Datev Karibian e reeleito Prelado Titular da Comunidade Apostólica Armênia do Brasil

O Bispo Datev Karibian, que nos últimos quatro anos foi Prelado Titular da Comunidade Apostólica Armênia do Brasil, foi reeleito pelo Conselho Representativo Central, reunido em 21 de setembro passado, para continuar nessa posição por mais quatro anos (1987 a 1991), dessa forma fica evidente o reconhecimento da comunidade ao abnegado trabalho que o Bispo Karibian vem realizando.

Em 24 de setembro ele viajou para Jerusalém, visitando antes seus familiares na Síria. O Bispo Karibian, membro da Congregação de São Jacobo (Jerusalém), onde foi ordenado sacerdote, nessa visita terá um encontro muito importante com o Arcebispo Yeghishé Derderian, Patriarca Supremo e Chefe da Congregação Apostólica Armênia de Jerusalém.

O objetivo dessa audiência é a renovação de seus votos firmados anteriormente como sacerdote, desta vez como Bispo, diante da Congregação.

A comunidade armênia do Brasil aguarda ansiosamente a volta do Bispo Karibian que, antes da partida, demostrava-se bastante satisfeito por poder concretizar seu compromisso perante a Congregação que o ordeneu.

Igreja Católica realiza Pizza - Bingo

Em 18 de setembro passado, no Salão Paroquial da Igreja Católica Armênia São Gregorio Iluminador, foi realizada um Pizza-Bingo, evento que reuniu significativo público.

A atividade foi organizada pelo Conselho Representativo da Igreja Católica Armênia e a verba arrecadada será revertida em pról das obras assistenciais.

Excursão para Montevideo - Uruguay

A Igreja Católica Armênia São Gregório Iluminador está organizando uma excursão para Montevidéo - Uruguai, nos dias 12 e 13 de dezembro próximo, quando será inaugurada oficialmente a Igreja N. Sra. de Bzommar.

A cerimônia que marcará a fundação da Paróquia Armênia Católica daquela coletividade será celebrada pelo Bispo D. Vartan Boghossian, Exarca dos Armênios Católicos para a América Latina. Reservas pelos teléfonos 227-6303 ou 228-4084.

Livro sobre a Igreja Apostólica Armênia e lançado em São Paulo

"Como Prelado Titular da Igreja Apostólica Armênia no Brasil, vejo hoje, com pezar, em nossa coletividade que a situação da Igreja se assemelha a de um filho que não reconhoce sua mãe e uma mãe que se ressente com isso... Este livro vem preencher em partes essa lacuna e deve ser permanentemente consultado e divulgado para que se saiba a posição e a história da Igreja Apostólica Armênia".

Com estas palavras o Bispo Datev Karibian - Prelado Titular da Diocese Apostólica Armênia do Brasil - recomendou o livro "A Igreja Apostólica Armênia: Imagem Moderna e Viva da Igreja Primitiva", lançado em São Paulo no último dia 22 de setembro, como apoio do Conselho Representativo Central da Comunidade Apostólica Armênia do Brasil e patrocínio de Ascenção S. Kouyoumdjian.

O livro, de autoria de Albert Khazinedjian, apresenta um conteúdo profundo e sério, fruto de um cuidadoso trabalho de pesquisa realizado pelo autor. A tradução é de Meguerditch Ekizlerian e a capa foi produzida por Kirkior Mekhitarian.

No lançamento, apresentado pela radialista Olga Burjakian, fizeram uso da palavra, além do Bispo Karibian, Archavir Donelian, Presidente Do Conselho Representativo Central da Comunidade Apostólica Armênia do Brasil; Professor Hagop Kechichian; Meguerditch Ekizlerian (tradutor) e Ascenção Kouyoumdjian (patrocinador).

O professor Kechichian destacou a importância dos diversos livros armênios já publicados em nossa coletividade a Ascenção Kouyoumdjian disse estar patrocinado a obra em memória de seus pais Sr. Garabed e Sra. Arussiag.

Ao final, o Conselho Representativo Central ofereceu a todos que colaboraram uma placa simbólica de reconhecimento.

Reestructuración de todos...

(viene de pág. 1)

ticos, no sólo en la difusión de la reestructuración que se observa actualmente en la Unión Soviética y otros lugares, sino, en general, es notable esa importancia en todos los aspectos de la vida social. Especialmente si podemos utilizar **concientemente** esa gigantesca máquina.

Sin embargo, cuando se alude a los medios de difusión escrita, es decir, a la prensa, Dj. Harutiunian debería haber presentado ejemplos más adecuados, mencionando a la prensa no literaria de Armenia, mientras que los nombres citados en su informe pertenecen todos a la prensa literaria.

En el informe de Dj. Harutiunian, llama la atención el punto que se refiere al caso de la publicación de las obras de escritores armenios occidentales y de la diáspora, tales como Aharonian, Shant, Hamasdegh y otros, o la proclamación de la aldea de Dsegh y sus alrededores como lugar dedicado a la memoria de Tumanian, la preservación de los monumentos arquitectónicos de Erevan, etc.

Naturalmente, es particularmente gratificante el primer punto: la mención de los nombres de escritores de la diáspora que hasta hoy habían quedado postergados, y que ellos se conviertan en tema de discusión, lo que inspira nuevas esperanzas no sólo al armenio residente en la Patria, sino mucho más al armenio de la Diáspora.

Las editoriales de Armenia han publicado, junto a obras de escritores de la diáspora tales como Zahradí, Mendzurí y otros, obras de figuras de segundo y tercer orden, obras que no agregan nada ni a nuestra literatura ni a nuestros lectores, obras que con frecuencia están plagadas de imitaciones, con versos tomados de este o de aquél.

Hoy está de más hablar acerca de las razones que dieron lugar a esas incomprensibles contradicciones, lo importante es que, como dice Dj. Harutiunian "son grandes las posibilidades que se nos brindan hoy y tenemos que sacar provecho de ellas".

Al hacer uso de la palabra en la reunión, Silva Gabudikian se refirió a un síntoma muy significativo; hay personas -dirigentes algunos- que, cuando oyen la palabra **"reestructuración" entienden que tal o cual funcionario, grande o pequeño, debe ser alejado de su cargo o que debe aplicársele una sanción administrativa o partidaria, cuando en realidad es necesario hacer un análisis retrospectivo de las causas de esta "lamentable situación". Silva Gabudikian señala también la necesidad de poner en manos de los lectores la herencia literaria de autores tales como Hamasdegh, Shant, A. Haigaz, N. Aghbalian. Y, más aún, Gabudikian dice que "la lucha de liberación nacional armenia está aún esperando un esclarecedor análisis de sus orígenes. Valiosos personalidades están aguardando en la antesala de la historia que se abran las puertas ante ellos..."**

En la actividad de los dirigentes o de los cuadros responsables de Armenia, es conocido que existían, o existen aún, deficiencias o errores que merecen ser criticados, pero esta acusación, al señalar la debilidad de la actitud **"internacionalista"**, considerada como una tendencia al **"nacionalismo"**, es seguramente el punto que tiene la base más debil de justicia en la serie de críticas dirigidas a la actualidad de Armenia. De haber sido justa esta acusación no habríamos tenido motivo para consumir tanta tinta, a escribir tanto, a lamentarnos por el hecho de que, después de la instauración del régimen soviético, una gran cantidad de gente, mucha más que en otras repúblicas, se hubieran dedicado a demoler todo lo que había de épocas anteriores, todo lo que era considerado **"Nacionalista"**, y a **"borrarlo"** todo de la faz de Armenia. De haber sido justas las acusaciones, no habríamos podido leer en esta nueva etapa de difusión masiva, que en Erevan casi no han quedado en pie ni construcciones ni monumento alguno del siglo XIX.

Después de la intervención de Silva Gabudikian, Hrachia Hovhannesian continuó desarrollando ampliamente la misma cuestión en su informe. *Hovhannesian recuerda que el negro rótulo de* **"nacionalismo"** *fue endilgado en su momento a las obras de Charentz y Bakunts, y hoy, señala "los tiempos y los conceptos han cambiado mucho y no es posible, guiándose por elementos de juicio y conclusiones que nada tiene que ver con el marxismo científico, muchas veces calumniosas y malintencionadas, vertidas por individuos despreciables, hacerse la idea de que aquí, en la Armenia Soviética, la educación internacionalista se halla en un nivel deficiente".*

En el plenario de la Organización Partidaria de *la Unión de Escritores de Armenia, ocupó un lugar importante la polémica.*

Bedrós *Demirdjian señaló* en su intervención, entre otras cosas que "si las autoridades correspondientes de la Unión de Escritores no hubieran dejado escapar la posibilidad de polemizar acerca de los libros "Arshak 2°, de Berdj Zeituntsian, "Nubes lluviosas", de H. Matevosian y "Túnica de fuego"

(Continúa en pág. 16)

1929 - CORO GOMIDAS - 1987
Concierto Vocal:
"LA POESIA EN LA MUSICA"
Presentación y Comentarios:
Felisa Kuyumdjian
Participación Especial:
Siran Zorian (soprano), **Nazaret Tedjirian** (tenor),
Apraham Buchakdjian (clarinete)
Dirección General: **Makruhí Eulmesekian**
Viernes 23 de octubre - 20,45 Hs.
Auditorio ARMENIA: Armenia 1366, 5° Piso

Por siempre conserve, en imágenes visuales, sus fiestas personales o reuniones empresarias
VIDEO Y FOTOGRAFIAS
VIDEOLOOK
CARAVOTTA Y ASOCIADOS
TEL. 258-8786/393-7446

DESDE HACE
25 AÑOS
Cabildo 3443/7 - Capital
T.E.: 70-8143
Vaneskeheian Hnos.
LA EMPRESA DE LOS 1000 ARTICULOS
AHORA TAMBIEN
* PAPELERA
* EMBALAJE

Con Shervardnadze han retornado los Georgianos y los Nobles

Interesante Articulo de Narciso Binayan Carmona

Con este título, La Nación de viernes 2 de octubre ha publicado un interesante artículo de nuestro conocido Narciso Binayan Carmona, en el que entre otros conceptos expresa: "Georgia es una de las naciones más viejas del mundo, la siguiente que adoptó el cristianismo, pocos años después que su vecina y hermana Armenia y una generación antes que el Imperio Romano y casi seis siglos antes que Rusia (o Ucrania). En 1801, ya le anexaron los zares rusos.

Los apellidos georgianos tienen varias terminaciones características. Las más difundidas son "shvili" y "dze" y ambas significan "hijo de". Chugashvili", por ejemplo, el apellido de Stalin, significa en osseta (persa del Cáucaso), "crescoria", aunque, acaso esta etimología sea más subjetiva que exacta. Otros lo hacen venir de una ciudad al pie del Ararat.

Dos georgianos "desconocidos" pero famosos son el gran músico Borodin (Gedevanishvili, hijo de madre rusa) y el coreógrafo George Balanshyne (Balanchivasznei).

El apellido de Beria tiene una terminación regional, particular de la provincia de Mingrelia, "ia".

Volviendo al canciller actual, su apellido viene de la palabra "chebarzeni" (halcón) y significa literalmente "hijo del halcón" y traducido, "halconero". Los Shervardnadze, durante muchos siglos, fueron ricos terratenientes de la pequeña ciudad de Askana, en la provincia de Guria. Askana significa "cien pieles" y la fama popular lo hace derivar de las innumerables invasiones turcas y de la cantidad de veces que debió reconstruirse.

Ambrosi, el padre de Eduardi (Shervardnadze), era maestro. Su padre era Giorgi y su abuelo Saal. Bajo el padre de éste (tatarabuelo del ministro) llegaron los rusos. Ni una gota de sangre eslava, sin embargo, corre por sus venas, como no corría por la de Stalin.

La familia Shevardnadze pertenece a la clase de los "asnauri" (nobles) y, en verdad, con el actual canciller el manejo de las relaciones exteriores soviéticas ha vuelto a cauces tradicionales. Fue un noble de muy ilustre familia, Chicherin, quien las organizó después de la revolución bolchevique, y nobles también los más famosos titulares, Vyacheslav Molotov (apellido de verdadero Skriabin, sobrino del músico) que fue titular entre 1939 y 1949 y luego entre 1953 y 1956, y Andrei Vyshynsky. Este último es de la misma familia del cardenal homónimo. La genealogía tiene sorpresas increíbles.

(*) Según las respectivas crónicas nacionales, georgianos y armenios descienden de dos hermanos, Karthios y Haig, hijos de Torko, hijo de Kamer hijo de Jafet. Por ellos vienen sus nombres vernáculos: Sakartveló (Georgia) y Haiastán (Armenia). Los dos hermanos fueron los primeros reyes de ambos países con lo que los dos pueblos "in toto" afirman masivamente venir de sangre real.

Exposición de Alumnos y Ex Alumnos de Markarian

Dijimos en una crónica anterior que Eduardo Markarian *tiene* un taller en el que se *preparan brillantes* plásticos del *mañana*. Ahora se da la oportunidad de apreciar los resultados, en la expoción que alumnos y ex-alumnos de Markarian ofrecen de sus trabajos en la Primera Escuela Privada de Psicología Social, calle 24 de Noviembre 997, esq. Carlos Calvo, de esta capital. La Exposición, que comenzó el 9 de octubre y se prolongará hasta el 20 del mismo mes, funcionará de 15 a 23 horas, y en ella, aparte de los trabajos del propio Markarian, podrán apreciarse los de sus alumnos Alejandra Marturino, Alejandro Farhi, Chelo Tomas, Elías Suaya, Haydeé Aguirre, Lilia Fernández del Pino, Marcelo Ojeda, Marta Pazos, Menache Kohen, Miguel Angel Fontana, Pablo Malamud y Ricardo Fabian Silva.

Viajan a Armenia los turistas de UGAB

Exitosamente se está cumpliendo la excursión programada por la UGAB para todos aquéllos que deseaban realizar su viaje anual a Armenia.

Los viajeros partieron el 3 del corriente desde el aeropuerto internacional de Ezeiza, bajo la supervisión del Coordinador General señor Martín Keskiskian, siendo operador responsable Turismo Mundial.

Dado el prestigio de la entidad patrocinante (UGAB), los viajeros habrán de recibir en la Madre Patria una atención especial, estando programada una audiencia especial con S.S. Vazken I°, visitando además lugares históricos y disfrutando de las bellezas naturales de Armenia. Cabe destacar que dado el éxito logrado con esta primera experiencia los responsables de Unión General Armenia de Beneficencia están planificando una nueva excursión para el año próximo.

WARNES 999. CAPITAL
Esq. Av. Juan B. Justo
T.E.: 855-0562
Accesorios para el automotor
Venta y colocación en el acto
Audio - faros - bocinas - aire acondicionado
cristales tonalizados - techos panorámicos - polarizado de cristales -
Sábados: abierto hasta las 13.00

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.

773-2820 y 772-2617

Comisión de Damas

Exposición de porcelanas

pintadas a mano

por la **Sra. Alicia Aramburu de Ivanisevich**

y cuadros artesanales de Diana Dergarabetian

VIERNES 16 y SABADO 17 de Octubre de 1987

de 16,30 a 22,30 Horas

INSTITUTO MARIE MANOOGIAN

PROMOCION 1988

Sábado 17 de Octubre a las 20.30 Hs.

Cerveza - Pizza Party - Canilla libre

Show de Premios - Sorteos

ARMENIA 1322

RESERVE SU ENTRADA AL 773-2820

III[a] Muestra Artística de Jóvenes Armenios

23 de Octubre al 7 de noviembre

Inauguración 23 de octubre a las 21,00

LIGA DE JOVENES

COMISION DE DEPORTES

Informe de los resultados de los partidos disputados en la semana del 28/9 al 4/10/87.

FUTBOL

28/09 Primera "B"	Def. de Olivos	4	vs	U.G.A.B. 0
03/10 Juveniles	U.G.A.B.	GP	vs	B Padua P.P.
03/10 Infantiles	U.G.A.B.	1	vs	U.G.A.C.F. 2
03/10 Menores	U.G.A.B.	13	vs	U.G.A.C.F. 1
03/10 Cadetes	U.G.A.B.	13	vs	U.G.A.C.F. 2

VOLEY

02/10 May. Caballeros	B.V.L.M.	3	vs	U.G.A.B. 1
03/10 Cadetes mujeres	I.C.R.	2	vs	U.G.A.B. 0
03/10 Juveniles mijer.	I.C.R.	2	vs	U.G.A.B. 0
04/10 Inf. Caballeros	U.G.A.B.	2	vs	C.D.A.L.M. 1
04/10 Cadetes Caball.	U.G.A.B.	1	vs	C.D.A.L.M. 2

URGENTE AYUDA A UNA JOVEN ARMENIA

La señorita SANDRA KHATCHIKIAN necesita, con la mayor urgencia, un trasplante renal a realizarse en el Hospital Hermann, de Houston, Texas (USA). Ello supone costosos gastos de traslado y posterior operación.

Se necesita la colaboración de cuantos puedan hacer su aporte en beneficio de este miembro de nuestra comunidad. Cuantos quieran contribuir a esta obra humanitaria podrán depositar su aporte en la Cuenta de Ahorro N° 14.011.116/5 de la Sucursal Floresta del Banco de la Nación Argentina, a nombre de la Dra. H. Susana T. de Khatchikian, o también en cualquier Sucursal de dicho Banco.

Es una obra de bien y de solidaridad humana.

CONSEJO DIRECTIVO

Conversaciones sobre la historia del pueblo armenio

POR EL PROFESOR RAFAEL ISHJANIAN
Traducido por Diana Dergarabetian

XXVIII
"La Victoria de los Yervant"
(Primera parte)

Tras el reinado de Rusha II, las relaciones entre el Reino Armenio del Ararat y Asiria sufrieron alteraciones. Tal vez por influencia de los modos, algunas regiones del reino armenio se independizaron, lo que le hizo perder gran parte de su poderío.

Este mismo hecho provocó que -poco a poco- Asiria comenzara a influir sobre Armenia.

Hacia el 645 antes de Cristo, Sartur III asumió el poder en Armenia. El nuevo rey no se consideraba hermano de sus pares asirios -tal como había sucedido con sus predecesores- sino que se consideraba inferior a ellos, de hecho, los llamaba "mi señor" o "mi rey".

Los reyes armenios, posteriores a Rusha II, dejaron pocas inscripciones, que realizaban en pequeñas losas, objetos o escudos. Ya no eran comunes las grandes inscripciones de la época de Menuá o Ara I. Posiblemente, para ese entonces, se hubiera olvidado el lenguaje de las inscripciones, ya que se empleaban signos cuneiformes de la región del sur y algunas palabras del hurrita moderno.

En aquel moment, en el Reino de Haik, se utilizaba más habitualmente el arameo, lengua también llamada caldea y, como forma escrita, en algunos pueblos del sudoeste de Asia.

En Armenia, no se usaba el arameo para la expresión oral; tampoco la lengua asiriobabilónica ni el hurrita moderno. Estas lenguas -como sabemos- eran utilizadas por los armenios sólo para escribir. Pero, así como empleaban la lengua asiriobabilónica y el hurrita moderno para sus inscripciones en piedras, losas y objetos diversos, utilizaban el arameo para sus inscripciones en papiros.

El papiro, como se sabe, era el papel preparado sobre la base de una planta del mismo nombre. Estos largos papiros eran escritos en arameo y luego, envueltos. Se sabe que hubo muchos de ellos en Teishibainí pero lamentablemente no han sido conservados.

Los datos de esa época proceden de las inscripciones del rey asirio Assurbanipal, quien gobernó su país entre el 668 y el 634 a. de C. En el mismo período, Armenia fue gobernada, primero, por Rusha II y luego, por Sartur III.

Assurbanipal escribe que Sartur, de un modo muy patriótico, rendía tributo al rey asirtio y enviaba constantes embajadores a Asiria, para interiorizarse de la salud del rey.

Una carta enviada por Sartur III a Assurbanipal atestigua que el primero se consideraba "hijo" del rey asirio.

(continuará)

EL PORQUE DE LAS PALABRAS.

Gobierno

Nos hemos acostumbrado tanto al uso del vocablo "gobierno" o "gobernantes que lo usamos mecánicamente sin penetrar el profundo sentido de esta palabra que tiene su raíz en Grecia.

Efectivamente, para los griegos "kupernao", o para los latinos "gubernum" significaba, en remotas épocas: **timón.**

De ahí que gobernar (en latín: gubernare) dice etimológicamente hablando, **dirigir la nave por medio del timón.**

Así, cuando empleamos la palabra "gobierno"; para referirnos al mando de una nación, su uso es puramente metafórico, pues estamos suponiendo que el mandatario **está "timoneado" el andar de esa nación.**

(¡ Y tiene que ser experto cuando la mar está brava o aflorando rocas que puedan hacer encallar la nave del Estado!).

TE ESPECTACULO

puesta en escena de

"GOMIDAS: VOZ DE UN PUEBLO"

Miércoles 21 de octubre, a las 16 horas
NOR MARASH **Armenia 1242**
U. C. ARMENIA DE MARASH
Subcomisión de Damas

JUAN CARLOS EKMEKDJIAN

Wonder Travel s.r.l.
Empresa de Viajes y Turismo
LEGAJU 4053 RES. 241/84

Precios Especiales: ITMA '87

SARMIENTO 1469 10° D
1042 Buenos Aires, Argentina
Tel. 49-6308 Tlx. 23866 Wonder Ar

Gudiño Kieffer, Balvanera y los Armenios

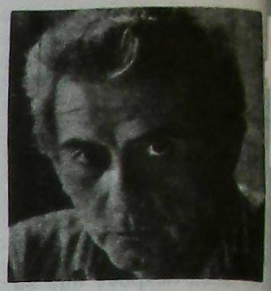

En la revista de La Nación del domingo 4 de octubre, el conocido escritor Eduardo Gudiño Kieffer ofrece una nota titulada "Vivir en Balvanera" en la que señala la presencia armenia dentro del cosmopolitismo ciudadano. Y dice, entre otros párrafos interesantes:

"En esta comunidad cosmopolita están también -y son una presencia muy fuerte- los armenios, de quienes vale la pena hablar porque se acriollan sin perder su fuerza natural ni su identidad cultural. Leo un libro de Bedros Hadjian, titulado "Grandes figuras de la cultura armenia" (siglos V-X) y me pregunto porqué no sabemos más de este fuerte grupo étnico que ha contribuído y contribuye -como los otros- a formar un nuevo país, receptáculo de tantos pueblos y, valga el lugar común, crisol y razas.

"Yo ignoraba, por ejemplo, quien era David el invencible" (Anhagaht), que después de otros filósofos pudo demostrar a los griegos que no hacía falta ir a Atenas para que creciera el pensamiento metafísico. En este David la existencia de Dios, problema esencial, puede darse por grados de cognición, sensación, imaginación, dialéctica y razon. ¡y por Dios, por el Dios de cualquier religion! No son acaso estas posibilidades que todos los humanos podemos y debemos ejercer?

Parecería que el Invencible nació hacia el 480 de nuestra era en un pueblo llamado Nerkin (Taron), y que estudió en Alejandría con Olimpiodoro el Menor (Neoplatónico). De alguna manera, y sin conocerlo, habremos recibido sus enseñanzas a través de otros maestros.

Y me entero de tantas otras cosas! Algunas parecen cuentos y son historias. Como la de Tarón, que se atribuye a Zenob Glak y a Hovhán Mamikonian, y que narra la llegada de Gregorio El Iluminador a Armenia para combatir con sacerdotes paganos. Están las hazañas del rey Terdat y toda una epopeya del cristianismo, y sobre todo una lucha por la libertad, que los armenios todavía no han resuelto en su propia tierra. Desde la nuestra tienen derecho a la libertad de expresión.

"Aprendo a través de este libro no sólo filosofía e historiografía, sino también poesía -religiosa y profana y lírica-, memorizo la palabra "Kertogh" porque significa "poeta" y otra que me regocija "zvartún", "jubiloso", tal como los armenios designaban a los angeles. Y podría seguir porque en este pequeño libro hay claves y secretos que los argentinos debemos asumir también como propios. Me refiero a los que descendemos de españoles, alemanes o italianos -¡entre tantos otros!- y que todavía no nos hemos identificado en lo que debemos identificarnos: nuestras enormes diferencias que son las que hay que tener en cuenta para practicar eso que se llama fraternidad".

El autor continúa haciendo una incursión por el barrio de Balvanera del cual señala en su artículo los distintos tipos étnicos que lo habitan, y termina con una nueva referencia a los armenios, escribiendo:

"Que uno habla, habla, habla. Y escribe, escribe, escribe. Si en este caso escribo acerca de los armenios es porque muchos no se dan cuenta de que tienen una personalidad muy especial, y de que no sólo en el comercio y la industria nos han dado su capacidad de trabajo: también en las artes y en las letras".

PROFESIONALES

CONTABILIDAD IMPOSITIVA

Dr. Ricardo Delanian
Estudio Contable Impositivo
Contador Público U.N.C.
Entre Ríos 263 1° 4
T.E.: 3-1141 - CORDOBA

ABOGADOS

Dr. Juan Carlos Merdinian
Abogado
Rondeau 578 T.E.: 051 45215
CORDOBA

Nuestras Damas Lucieron la Elegancia de Graciela Picasso

El cóctel y desfile de modas programado por la Comisión de Padres del Instituto Marie Manoogian para el sábado 26 de setiembre próximo pasado, se cumplió dentro del marco que le brindó una numerosa interésada concurrencia, mayoritariamente femenina.

En esta reunión, a total beneficio de dicho Instituto, presentó su Colección Primavera-Verano **"Graciela Picasso Couture"**, en una excelente muestra elegantísimo modelos que fueron lucidos con particular gracia y belleza por Claudia Akian, Adriana Arslanian, Fabiana Gostanian, Gloria Kalpakian, Liliana Karagozglu, Cristiane Murekian, Graciela Sarian y Graciela Tertzakian.

Fue una exitosa presentación plena de luz y color que contó con la eficaz

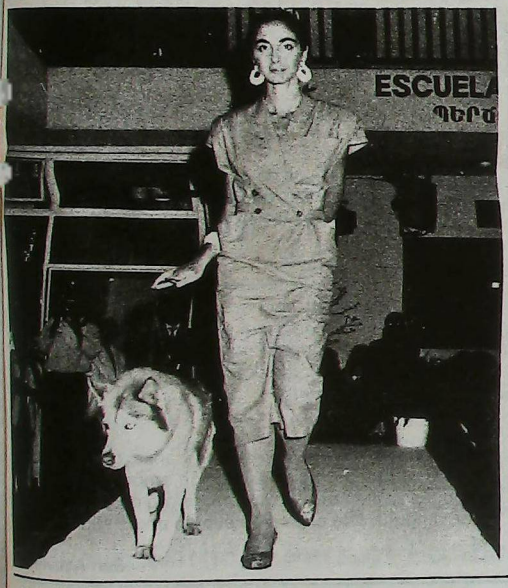

colaboración de Martín Keskiskian, la musicalización de Alejandro R. Caian, los peinados de Garbis Coiffeur, la bijouterie de Bijou Box, los zapatos de Calzados Prego, los perfumes de Jeannette, la decoración del Estudio Gurfinkel Kreuzer. La nota simpáticamente insólita la pusieron los cachorros Siberian Kennel, que desfilaron junto con algunas de las modelos y dieron un toque original a la muestra.

Esta "Fiesta de la moda" tuvo también el sorteo de importantes premios, entre los que mereció particulares elogios el sacón de pieles donado por **"Pieles Chic"**.

La reunión se prolongó animadamente con el ritmo del conjunto "Star Jazz Group", cuyo particular swing mereció prolongados aplausos de los asistentes. Merece particular mención la ajustada locución de la señora Jazmin Haroutinian de Huttner, una presentadora del más alto nivel profesional.

En definitiva, fue una reunión agradablísima, en la que todos los asistentes pasaron muy buenos momentos en una fiesta para la vista y el oído.

Misión Ecuménica visitó la ciudad de la Plata

Semanas atrás, por iniciativa del Centro de Estudios Armenios, una delegación integrada por los dignatarios de la Iglesia Apostólica Armenia, Católica Apostólica Romana, Ortodoxa Rusa de Patriarcado de Moscú, Católica Apostólica Ortodoxa Arabe de Autioquía, Ortodoxa Griega y Ecuménica de Constantinopla, Evangélica Metodista, Rabinato de la Congregación Israelita, Centro Islámico de la Grey Musulmana, y el Centro Budista, viajó a la capital del mayor estado argentino.

Con el propósito de hacer entrega de los títulos honoríficos de "Ilustre ciudadano de la Comunidad Ecuménica" al señor gobernador Dr. Alejandro Armendariz y al Ministro de Gobierno, Dr. Juan Portesi; la comitiva partió el martes 25 de agosto a las 17 y 30 desde el sector militar del Aeroparque de Buenos Aires en un avión de la Fuerza Aerea Argentina. Veinte minutos después los viajeros eran recibidos en el Aeroparque platense y trasladados en una caravana de coches oficiales, precedidos por un patrullero.

Minutos después de las 18, se produjo el encuentro protocolar con las máximas jerarquías provinciales en el salón Rojo, donde los jefes religiosos departieron con el gobernador y su gabinete en pleno.

ACTO ECUMENICO EN EL SALON DORADO

Una numerosa y calificada concurrencia se había congregado en el lujoso salón dorado, para asistir al acto, que fue transmitido integramente por LS11 Radio Provincia, y registrado por diversos medios gráficos y televisivos. Se dió comienzo con la lectura del decreto N° 7595 del 21 de Agosto de 1987 que declaraba huéspedes de honor a la delegación, tras lo cual hizo uso de la palabra el señor Jorge Arzivián, director del Centro de Estudios Armenios. "Es un honor para nosotros asumir la responsabilidad institucional en un momento feliz en que pueblo, gobierno y comunidades se integran en una acción ecuménica -comenzó diciendo Arzivián- para poner hito histórico en esta provincia y convertirla en el centro de irradiación de una cultura superior". Estos y otros elogiosos conceptos culminaron con la entrega pública de los diplomas y las medallas que testimonian este importante reconocimiento.

Un asistente

RUPEN RUPENIAN
Y ASOCIADOS
PROBING
CONSULTORES DE EMPRESAS
PARANA 539 - 4° - OF. 29
1017 CAP. - TEL. 46-6727

TEXTIL CENTER
DE GASE LUX S.R.L.
Fabricación y ventas de telas laminadas • Sedas
Dibujos y diseños propios • Pailletes • Sedas naturales
Gran variedad de lurex lisos y estampados
Lavalle 2437 T.E.: 962-9118
Alsina 1291. Capital T.E.: 38-6596

Sepelios América
Av. Córdoba 4737 - Tel.: 772-8539/8654
EMPRESA AUTORIZADA
CON CARGO A: PAMI
Jubilados - Pensionados - Bancarios

Señor Empresario:
En el silencio y la penumbra, el enemigo trabaja contra nosotros. Piense y haga pensar. Difunda "Turquía Estado Genocida" de Pascual Ohanian. Reservas al: 795-7063.

Dr.
Luis H. Vertanessian
Escribano
Tucumán 1455 7° F
T.E.: 45-2649

SURFING
SRL.
Telas de plush-jersey-piqué-rib-morley-toalla-etc.
Ropa interior Varielan
Ropa deportiva Cameron
Lavalle 2486 - Larrea 377
T.E.: 47-7360
Pueyrredon 358 (1032) Capital
T.E.: 47-1381

CONTEMPORA
Alfombras Atlántida
CORDOBA 4475
CAPITAL FEDERAL
T.E. 773-2704
774-2977

Exitosa Noche Dorada de la UGAB

Como ya es tradicional, también este año UGAB realizó su anual NOCHE DORADA, la que este año tuvo como marco el suntuoso Salón Libertador del Buenos Aires Sheraton Hotel.

Más de 400 comensales se dieron cita en esta reunión en la que, entre otras personalidades importantes, fueron invitados especiales el diputado nacional Carlos Grosso y su esposa, el Embajador Plenipotenciario Leandro Despouys y el Juez Nacional León Carlos Arslanian.

FOTO: MARTIN KESKISKIAN

Vista parcial de los asistentes a Noche Dorada.

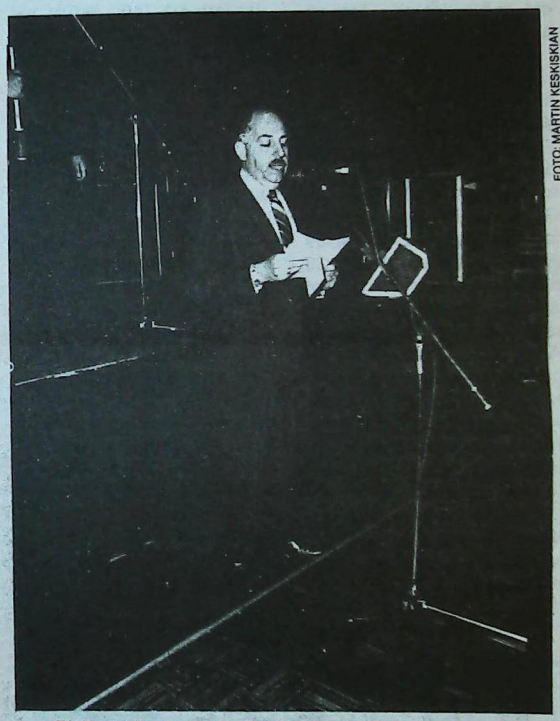

FOTO: MARTIN KESKISKIAN

El Presidente de la Comisión de Fiestas de UGAB, Sr. Hugo Keten, pronuncia el discurso de bienvenida.

En un clima de grata animación, se bailó hasta entrada la madrugada, con la música de Mario Marzán y su orquesta, y del Conjunto Erevan 50 venido especialmente del Uruguay. Asimismo, despertaron entusiasmo los sorteos de un valioso reloj pulsera para dama donado por la firma Ricciardi, y 2 pasajes a Río de Janeiro, con estadía paga, donados por Wonder Travel.

Las palabras de bienvenida y ofrecimiento de la reunión estuvieron a cargo del señor Hugo Keten, quien habló en representación del Consejo Directivo de UGAB.

Merece especial mención el lujoso programa de 90 páginas, impreso para esta ocasión, conteniendo importantes notas sobre Armenia, y que mereció el auspicio comercial de numerosas empresas, entidades bancarias y particulares.

"Fiesta de la Primavera tirolesa"

Con esta sugestivo nombre, los padres de la Promoción 88 del Instituto Educativo Marie Manoogian, realizaron en la UGAB una fiesta muy simpática que alcanzó lucidos contornos.

Un público numeroso puso calor y alegría en la celebración, en la que los concurrentes bailaron al ritmo del Conjunto Instrumental Esloveno, mientras cenaron con platos típicos alemanes en una noche distinta, plena de colorido en un ambiente sumamente grato y con reminiscencias del alpino Tirol.

FOTO: MARTIN KESKISKIAN

Vista parcial de la "Primavera Tirolesa".

Para pensar...

.Los magistrados, en sus juicios, no pueden proponerse ningún otro fin que el de impedir que nadie se apodere del bien de otros, o que sea despojado del suyo. Esto es otra prueba de que la justicia asegura a cada uno la posesión de lo que es suyo y el libre ejercicio del empleo que le corresponde.

Sócrates.

.El vulgo prodiga sin medida el falso aplauso y los gritos de alegría conforme a su costumbre de adular. Tanto si se trata de honrar a César, dictador, como al Emperador Augusto, porfía por desearle todo bien y felicidad, y esto no por miedo ni por afecto, sino sólo por su espíritu de servidumbre.

Tácito

.Ama y haz lo que quieras; si callas callarás con amor; si perdonas, perdonarás con amor; si corriges, corregirás con amor. Como esté dentro de tí la raíz del amor, ninguna otra cosa sino el bien podrá salir de esa raíz.

San Agustín

Cena y Reunión del Consejo Profesional Argentino - Armenio

El viernes 16 del corriente, a las 21 horas, tendrá lugar en la Sede Social de la Unión Cultural Sharyum, Malabia 1287 de esta Capital, la Cena y Reunión Informativa del Consejo Profesional Argentino-Armenio, en la cual el Dr. Yeprad Bayramian, a su regreso de un viaje a Armenia, disertará sobre el tema: **"Relaciones Profesionales con la Madre Patria"**. Las reservas pueden realizarse al 772-6260 y 40-1144.

chic pieles

H. Yrigoyen 1426
T.E.: 795-3836/8838
Florida
Vicente López

SAFARIAN
ORGANIZACION Y SERVICIO EN
SEGUROS
Tel. 541-3214
Oficina central en Capital
Washington 4035 - Buenos Aires

Confitería "Armenia"
PRODUCTOS ORIENTALES
T.E.: 71-4571 Scalabrini Ortiz (ex Cánning) 1317

Daniel Youssefian e Hijos S.A.
Distribuidor y Mayorista Textil
Blanco y Tejidos en general
Sarmiento 2357. Buenos Aires
T.E.: 48-9442/5298

ARMENIA AL DIA

Esperando el Duelo Kasparov - Karpov

Cuando se aproxima la fecha del enfrentamiento entre los grandes ajedrecistas del mundo, los aficionados al deporte-ciencia no pueden alejar este pensamiento: Quién se impondrá en Sevilla?

El pronóstico es muy arriesgado, y más si uno pretende ayudarse con las cifras de los encuentros anteriores; porque de las 100 partidas que desde octubre de 1984 han jugado estos dos maestros, siempre los resultados han sido parejos, pues mientras el campeón ha logrado 50,5 puntos, Karpov, por su parte, totalizó 49,5 (ahí nomás!). Además, las tres cuartas partes de esos enfrentamientos fueron tablas. Existe, indudablemente, una gran paridad de fuerzas, aunque ambos practiquen estilos decididamente opuestos.

Porque mientras Kasparov es un ejemplo típico de un estilo ultradinámico que ha logrado fusionar en un conjunto único la totalidad de los estilos que se han visto hasta ahora en el ajedrez, un estilo que él denomina "universal", el campeón ha ampliado su horizonte creador hasta llegar a dominar las sutilezas del juego de posición y la técnica de aprovechamiento de la más mínima ventaja, logrando las estrategias más dinámicas e imaginativas que se hayan dado en el juego. En esas situaciones se siente perfectamente bien y ya ha creado una serie de partidas de ese tenor, entre las que se destacan la octava y la decimosexta del encuentro sostenido en 1986.

Anatoli Karpov y Garry Kasparov, otra vez frente a frente.

Por su parte, Karpov sigue siendo fiel a sí mismo, manteniéndose en su estilo racionalista, cualidad que se reveló claramente en su enfrentamiento con Sokolov: en cada partida se percibía un lance verdaderamente férreo del ex-campeón, quien terminó atenazando por completo los intentos agresivos de su rival. Al respecto, álguien dijo que si alguna vez surge una computadora capaz de ganarle a los grandes maestros, esa computadora se parecerá a Karpov.

Tanto Kasparov como Karpov no sólo se distinguen por su estilo sino por su cuidadosa preparación para cada competencia. Mientras Kasparov se abstiene de participar en torneos y dedica su tiempo a prepararse con sus entrenadores, siendo su principal objetivo empaparse de ideas; Karpov prefiere entrenarse frente a distintos rivales, midiendo técnicas en diferentes torneos.

Cabe preguntarse, finalmente: qué estilo vencerá esta vez? Qué método de preparación resultará más eficiente? Sevilla tiene la palabra!

Nuevo Edificio Para el Fondo de la Cultura

En el mes de la cultura armenia, el Fondo Republicano de la Cultura se ha visto beneficiado con la donación de un chalet de dos pisos y además, recibe periódicamente donaciones de organizaciones, empresas y particulares que le permiten cumplir sus planes culturales tales como conciertos, recitales, funciones de teatro, exposiciones y ediciones útiles.

Asimismo, con los fondos que recauda, el Fondo de la Cultura podrá adquirir importantes obras de arte plástico, manuscritos, artesanías, reparar monumentos y realizar todo aquello que tiene afinidad con sus objetivos culturales.

Donaciones de Garik Basmadzhian

Recientemente llegado de París estuvo en Erevan el poeta y coleccionista Garik Basmadzhian, quien entregó al gobierno de Armenia el cuadro de Mardiros Sarian titulado "Las montañas de Guegam", el que donó juntamente con otras valiosas obras entre las que figuraron dibujos de Levon Tiutiudjian y del escultor Agop Gurdjian, juntamente con el autorretrato de William Saroyan y trabajos de Arsen Shabanian, discípulo de Aivazovski.

¿Cómo se trata la cardiopatía crónica y el infarto agudo de miocardio

Es de reciente actualidad, el empleo en las Unidades Coronarias de una droga trombolítica, la estreptoquinasa. Este medicamento aplicado por vía endovenosa en la etapa precoz de 1 a 3 horas de iniciación del dolor, es capaz de disolver el coágulo o trombo recién formado dentro de la luz arterial, responsable de la necrósis o infarto cardíaco si persiste más tiempo del indicado.

Las experiencias muestran que si la estreptoquinasa se la usa dentro del lapso antes señalado, en muchos casos hasta puede detener el desarrollo del infarto, mejorando notablemente así la evolución y mortalidad que habitualmente tenía hasta el presente el infarto agudo de miocardio.

Cirugía del "By Pass" aortocoronario: esta indicación se hace en todo paciente con angina de pecho crónica, así como en los que han tenido infarto y que pese al tratamiento medicamentoso y/o angioplastía el dolor que los incapacita persiste o se ha acentuado con el tiempo. Esto significa que siguen existiendo zonas del corazón mal irrigadas por arterias coronarias parcial o totalmente ocluídas. La cirugía del "by pass" consiste en tender uno o más puentes desde la aorta hasta la parte alejada de la coronaria ocluída. El puente que se coloca en la mayoría de los casos es una vena safena que se saca de las piernas o en su defecto la arteria mamaria. La finalidad es hacer llegar a través del puente, mayor flujo sanguíneo al músculo cardíaco isquémico. El resultado generalmente es excelente en la supresión del dolor, con baja mortalidad operatoria. El paciente después de algunos meses de la cirugía se reintegra gradualmente a su plena actividad.

(continuará)

Dr. Jorge Luis Balassanian
Médico Cardiólogo de Unidad de Cuidados Intensivos Coronarios

Para las cuatro estaciones
y todas las edades
Lanas "Hetesia"

Lutufyan Hnos. S.A.
Fábrica de pañuelos y toallas
Estamperías
y tintorerías de hilados
Larrea 738 Cap. Fed.
Francia 275 San Martín (Pcia. de Bs. As.)

TERKA
S.A.C.I.F.I.yA.
Fábrica de tejidos
Fábrica:
Sarandi 2899. San Justo.Bs.As.T.E.:651-1651/0634
Administración y ventas:
Moreno 1235. Cap. T.E.: 37-3829/37-6102

JOTOR SA
INVERSORA - FINANCIERA
La Empresa Líder del Mercado Inmobiliario
CENTRAL: Av. Callao 836
BELGRANO: Av. Cabildo 300
CABALLITO: Av. Rivadavia 4309
VICENTE LOPEZ: Av. Maipú 1601
T.E. 41-8671/6093/5312
T.E. 771-4695 - 773-2748
T.E. 981-4536/3288
T.E. 795-0934

Partido Armenagán

Continuemos observando las informaciones de Natanian

VACHE GHAZARIAN
Traducido por Dicrán Kahvedjian

Las nuevas condiciones, creadas con la proclamación de la falsa Constitución Otomana, abren, sin embargo, las puertas a nuevas negociaciones entre la Organización Revolucionaria Armenia Unida y entre los intelectuales y personajes acaudalados radicados en Egipto, las que, el 31 de octubre de 1908 conducen a la proclamación del PARTIDO DEMOCRATA CONSTITUCIONAL ARMENIO. (8).

En un documento del archivo Central del Partido Demócrata Liberal Armenio, -que es el acta de asamblea General de socios convocada el 10 de diciembre de 1908, firmada y sellada por los plenipotenciarios del partido henchakian reorganizado y los armenagán,- se señala que los asambleístas saludan con alegría la formación del partido Demócrata Constitucional Armenio, y desde ese día consideran disueltos los nombres y la existencia de filiales unificadas o los nombres propios de Unión Ideológica y partido Revolucionario Henchakian Reorganizado.

De esta forma, vemos claramente que el Partido Armenagán puede haber actuado, como organización autónoma y con nombre propio, como máximo, hasta comienzos de 1909, aunque hay un acta acerca de que, por ejemplo, en Pelú, una de las aldeas de Vaspuragán, se dio información al pueblo acerca del Partido Demócrata Constitucional Armenio, (9) para esclarecer la relación del Armenaganismo con este partido recién formado.

También vemos claramente que el Partido Armenagán, pese a que deja de existir como tal en 1908, continúa sin embargo la existencia de su línea bajo la nueva denominación.

Corresponde señalar que la comparación del programa Armenagán y el suplemento aclaratorio que se le agregó, con la declaración de la Organización Revolucionaria Armenia Unida, pone en evidencia multiples semejanzas en torno a las más importantes cuestiones de principios, las que se refieren a la colaboración solidaria de los Demócratas Liberales con otros pueblos, al agrupamiento de todas las fuerzas vitales de la armenidad, sin distinción de clases, en pro de la Causa Armenia, a la cuestión de la autodefensa organizada, a recurrir, en el momento oportuno, a la rebelión general, a ser cautelosos con las manifestaciones precipitadas o los movimientos parciales, etc.

Está fuera de nuestro propósito reflexionar sobre los métodos, el credo y la historia del Partido Demócrata Constitucional Armenio, transformado, en el año 1921, en el Partido Demócrata Liberal.

PARA CONCLUIR

En este estudio nuestro, que no es una historiografía, en el sentido más común de la acepción, sino un modesto esfuerzo examinativo, sintético, con motivo del centenario de la fundación de la Organización Armenagán, tratamos de reflejar una serie de cuestiones discutibles y controvertidas vinculadas con la historia del Partido Armenagán.

Con la fundación de este primer partido político armenio, la lucha de la liberación nacional de nuestro pueblo entra en un nuevo cauce, una lucha más conciente, organizada y unida, en pro de la liberación de nuestras tierras usurpadas y en defensa de los derechos humanos.

La fundación del primogénito partido político armenio, como una realidad angular histórica, resulta un significativo síntoma de alcance pannacional y este modesto intento tiene la intención, también, de atraer la atención de los estudiosos sobre el Armenaganismo.

(8)-Acerca de esto ver las extensas citas de las páginas 185-204 de la mencionada obra de A. Tarpinian.

(9)-A. Der Mekerdichian, "Recuerdos del pasado de Van", diario "Baikar", julio de 1959.

Nuestros Poetas

Hovhannes Shiraz

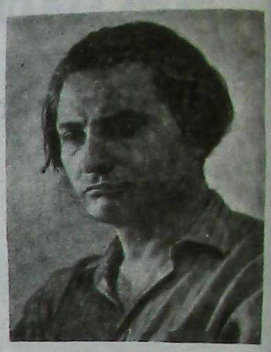

El nacimiento de Hovhannes Shiraz se produce en Alexandropol un 27 de Abril de 1915, en el seno de una familia de agricultores, y pierde a su padre 5 años después, en la guerra armenio-turca de 1920.

En el año 1941 se gradúa en la Escuela de Idioma Armenio y Literatura de la Facultad de Filosofía de la Universidad de Erevan, manifestando particular inclinación hacia la poesía. Bien dotado para este género literario, ya desde sus primeras composiciones su nombre adquirió fama universal, tanto en Armenia como en la Diáspora. Su temática se vertió siempre en torno a la Patria, al monte Masís, al amor -en especial al amor a la madre- y a los valores espirituales. Sus versos son de tal sencillez y musicalidad que el pueblo los conoce, memoriza y repite con facilidad. En 1940 publicó su antología **Երգ Հայաստանի** (**Ierk Haiasdani**, *Canto a Armenia*); *en 1942* **Երգերի Գիրք** (**Ierkeri Kirk**, Libro de Cantares) y en 1946 **Լիրիկա** (**Lirigá**, Lírica). En 1944 escribió el poema **Բիբլիական** (**Bibliagán**, Bíblico). Su fallecimiento, ocurrido el 14 de marzo de 1984, provocó un profundo dolor en el alma de todos los armenios.

Publicamos hoy su original poesía **Balanza,** que constituye un emotivo y profundo canto al amor.

BALANZA

En la cuna de mi pensamiento, cuando entré al mundo,
en el mundo ví el mundo del amor materno.
Mis cejas fueron el fiel de mi balanza
y mis ojos recibieron su par enseñanza.
Y pesé el sagrado amor de mi madre,
que era tan profundo y noble como grande.
Como contrapeso puse al Himalaya:
Con su platillo voló arriba la montaña.
Subió otra vez cuando puse los mares;
atraía hacia abajo el santo amor de mi *madre.*
Puse las pléyades como compensante.
Tiró hacia abajo de nuevo el amor de mi madre...
Tu cariño, tu cariño puse también, amor mío,
arriba y abajo hicieron platillo con platillo...
Pero cuando de mi Patria infinita
un puñado de tierra coloqué el peso,
platillo con platillo se unieron en un beso.

(Traducción de Pascual Ohanian)

Genocidio. *Tribunal Público*

Y usted:

qué opina sobre el Genocidio?

Continúa abierta la consulta pública de SARDARABAD, entre nuestros lectores, acerca del inicuo genocidio de los armenios.

Envíenos su opinión, en castellano o en armenio. Los conceptos que le merece esa bárbara agresión a nuestro pacífico pueblo. Ella encontrará cabida en nuestras páginas.

SARDARABAD, Cnel. Niceto Vega 4779, Cap. Fed. (1414)

Koulaksizian Hnos. S.A.

Fábrica de tejidos

Lima 3560. Caseros. T.E.: 750-4632/3501

Merceril S.A.

Larrea 237. Capital

T.E.: 48-9343

-PROFESIONALES-

MEDICOS

Dr. Sarkis Balassanian
Jefe División Cardiología
Hosp. J. Pirovano
(Electrocardiograma
Callao 531 - 1°C - T.E. 40-7589

Dr. Jorge L. Balassanian
Médico Unidad Coronaria
Hosp. J. Pirovano
Ergometría - Holter - Ecocardiografía)
Urgencias: T.E. 701-6137

Dr. Teodoro Yacoubian
Cirugía Plástica • Estética y Reparadora
Jefe de Trabajos Prácticos de Cirugía de la Univ. del Salvador
Esmeralda 977 7° 15 - Cap. - T.E.: 312-4508 - Part. 771-9003

Dr. DANIEL E. BALASSANIAN
Traumatología y Ortopedia - Artrosis - Artritis - Reumatismo
Cons. Callao 531 - 1° C
T.E.: 40-7589
URGENCIAS
T.E.: 784-0701

CONTADOR

Dr. Roberto Polatian
Contador Público Nacional
Impuestos y Sociedades
Sarmiento 2068, Piso 3°
T.E.: 953-4681

ESCRIBANOS

Gregorio Hairabedian
Escribano
Av. Roque S. Peña 570
Piso 3° - T.E.: 33-5761

ՏԻԱՐ ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԿԸ ԴԻՄԷ ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՊԻՆ.

«ՕԳՆԵՑԷՔ ՄԵԶԻ ՈՐ ՁԵՐ ՕՐԻՆԱԿՈՎ ԿԱՐԵՆԱՆՔ ՆԵՐԵԼ ԹՈՒՐՔԻՆ»

Սրբազան Պապը իր ամենօրեան շրջապտոյտին ընթացքին քանիցս իր համակրանքն ու կարեկցութիւնը յայտնեց տառապած ժողովուրդներուն ու փոքրամասնութեանց ճակատագրին նկատմամբ՝ Հարաւային Ամերիկայէն փախչող գաղթականներէն մինչեւ ամերիկեան հնդիկները, հրէաներն ու պաղեստինցիները:

Սեպտեմբեր 19-ին, Սրբազան Պապին Տիթրոյթ այցելութեան առիթով Հ.Բ.Ը. Միութեան Ցկեանս Նախագահ եւ բարերար Տիար Ալեք Մանուկեան դիմումնագիր մը ներկայացուց անոր՝ խնդրելով որ իր նախորդներէն Պենետիկտոս ԺԵ. Պապի օրինակով ան յիշէ Հայոց Ցեղասպանութիւնը եւ այս առընչութեամբ Նախաձեռնէ պատմական վաւերաթուղթի մը պատրաստութեան, փաստագրելու համար այն ճիգերը զորս Հռոմի պապն ու կաթողիկէ եկեղեցին ի գործ դրած են՝ կասեցնելու համար այդ ցեղասպանութիւնը:

Տիար Մանուկեանի դիմումնագիրը Սրբազան Պապին յանձնուեցաւ Տիթրոյթի թեմի կաթողիկէ Առաջնորդ Էտմընտ Շոքայի կողմէ, այս վերջինոյն բնակարանին մէջ կայացած նախաճաշի մը ընթացքին: Արքեպիսկոպոսը նամակին հեղինակը ներկայացուցած է իբրեւ «Ամերիկահայոց Նահապետը» եւ արդ վստահութիւն տուած է թէ Սրբազան Պապը անպայման կը պատասխանէ անոր՝ ուսումնասիրելէ ետք կատարուած դիմումին բնոյթը:

Ստորեւ հրատարակութեան կը յանձնենք Պր. Ալեք Մանուկեանի սրտառուչ կոչը.-

Նորին Վեհափառութիւն
Յովհաննէս Պօղոս Բ.
Վատիկան Քաղաք
Հռոմ, Իտալիա

Նորին Վեհափառութիւն,

Ընթացիկ տարուան Ապրիլ 24-ին, այս երկրին եւ. աշխարհի տարածքին բնակող հայութիւնը ոգեկոչեց 72-րդ տարեդարձը Հայկական Ցեղասպանութեան որ տեղի ունեցաւ Օսմանեան Թուրքիոյ մէջ 1915-1923:

Անոնց տարի ոգեկոչումի այն հանդիսութեանց մասնակցողներուն մէջ կը գտնուէին նաեւ իրենց վերջալոյսին մօտեցող հազարաւոր հայեր, որոնք խոր կը նային պատմութեան այս անմարդկային շրջանին եւ կը փորձեն իմաստ մը գտնել անոր մէջ: Անոնք կը մաքառին՝ հասկնալու համար թէ, իբրեւ շառաւիղները առաջին քրիստոնեայ ազգին, ինչո՞ւ սահմանուեցան բնաջնջումի, պետական հրովարտակով: Անոնք տակաւին հարց կու տան թէ ինչո՞ւ չխափանուեցաւ քսաներորդ դարու այս առաջին ցեղասպանութիւնը՝ պետութիւններու կողմէ որոնք իրազեկ էին անոր գործադրութեան: Անոնք հարց կու տան նաեւ թէ ինչո՞ւ աշխարհի չհակազդեց Ատոլֆ Հիթլէրի այն յետի ազդարարութեան զոր կատարեց՝ արշաւելէ առաջ Ձեր ծննդավայր Լեհաստանի վրայ, գոչելով. «Ո՞վ կը յիշէ այսօր հայերու բնաջնջումը»:

Դժբախտաբար Թուրքիոյ ներկայ պետութիւնը կը դժուարացնէ այս հարցումներուն պատասխանը գտնելու ճիգերը: Թուրքիա այսօր կ'ուրանայ օսմանցիներու արարքը եւ աշխարհի ամէն կողմը ճնշում կը բանեցնէ՝ լռեցնելու համար անոնք որոնք Ցեղասպանութեան ոգեկոչումը կը կատարեն. եւ անոնք որոնք կը ջանան սրբագրել անարդարութիւն մը, խաղաղ միջոցներով:

Նորին Վեհափառութիւն, հայերս կը մխիթարուինք միշտ որ Ձեր նախորդներէն Պենետիկտոս ԺԵ. Պապը 1915-ին փորձեց համոզել Օսմանեան պետութիւնը որ դադրեցնէ հայոց բնաջնջումը: Հայ ժողովուրդը – որ իր մէջ կը հաշուէ նաեւ բազմաթիւ կաթողիկէ անդամներ – խորապէս երախտապարտ է Ձեզի որ Ձեր աղօթքներուն մէջ կը յիշէք մեր նահատակները:

Յանուն իմ հայ հայրենակիցներուս՝ Ձեզի կը ներկայանամ խնդրանքով մը: Ձեր օժանդակութիւնը կը հայցեմ՝ ամբողջական վաւերագրութեամբ երեւան հանելու այն ջանքերը զորս Հռոմէական Աթոռը կատարեց ի գործ դնելու հայոց ի նպաստ միջամտութիւն կատարելու Օսմանեան կայսրութեան վերջին տարիներուն. պատ-

(Շար.ը 15րդ էջ)

ՀԱՅԱՍԷՐ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԻՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՒԱՏԱՑՈՂ ԵՐԿՈՒ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐԴՈՑ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ՝

ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐ ԱԼՖՈՆՍԻՆ ԵՒ ՄԻԹԵՐՐԱՆ ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ ՄԷՋ

Չորեքշաբթի 7 Հոկտեմբերի, Արժանթինի երեսփոխանական ժողովին, իր արտասանած պատգամին մէջ, Ֆրանսայի Նախագահ, Ֆրանսուա Միթերրան ըսաւ որ «Ֆրանսա պիտի շարունակէ Մ.Ա.Կ.-էն ներս քուէարկել ի նպաստ Արժանթինեան դիրքին Մալվինեան կղզիներու (Ֆօլքլանտ) առնչութեամբ, եւ կանխելով աւելցուց՝ որ Արժանթինի «Արտաքին Պարտքը» կրնայ յանգիլ «Ընկերային եւ Քաղաքական տագնապի մը», եւ հաստատեց որ պարտք ընող երկիրները ու պարտատէրերը հաւասար պատասխանատուութիւն կը բաժնեն այս հարցով»:

Միթերրան, որ այցելեց Renault-ի (Գորտոպա), գործարանը, զանազան հանդիպումներ ունեցաւ քաղաքական անձնաւորութիւններու հետ. ընդունեց Պուէնոս Այրէսի նահանգի նորընտիր կառավարիչ Ա. Քաֆիերօն:

Իր Արժանթին այցելութենէն վերջ, Միթերրան պիտի մեկնի Ուրուկուայ:

Նախագահներ Ռ. Ալֆոնսին եւ Ֆ. Միթերրան.

ՍՈՎԵՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԶՕՐԱՎԻԳԸ ԱՐԺԱՆԹԻՆԵԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒՆ ՄԱԼՎԻՆԱՍ (ՖՕԼՔԼԱՆՏ) ԿՂԶԻՆԵՐՈՒՆ ԱՌԸՆՉՈՒԹԵԱՄԲ

Սովետ Միութիւնը, իր Արտաքին Գործոց Նախարար՝ Էտուարտ Շէվարնացէի բերնով, երեկ կրկնեց թէ զօրավիգ կը կանգնի արժանթինեան պահանջներուն Մալվինաս կղզիներուն համար: 2 Հոկտեմբերի մամուլի ասուլիսին ընթացքին, Սովետ Արտաքին Գործոց Նախարարը շեշտեց թէ Արժանթինի պաշտօնակից Տանթէ Քարուծոյին առաջարկած է տնտեսական համագործակցութեան կարգ մը յայտագիրներ, որոնք՝ ներկայիս ի զօրու հողակենդանաբուծական յարաբերութիւններու սահմաններէն դուրս կ'ելլեն:

Քարուծօն եւ Շէվարնացէն երեկ ստորագրեցին 2 փրոթոքոլներ եւ նոր հիմեր նետեցին տնտեսական, մշակութային եւ գիտաթեքնիքական երկու երկիրներու միջեւ փոխյարաբերութիւնները ընդլայնելու ի խնդիր:

Առաջին անգամ ըլլալով է որ այս մակարդակի կարեւորութեամբ սովետ անձնաւորութիւն մը Արժանթին կ'այցելէ:

ՌՈՍԱ ՄԱԽԵԱՆ

Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի կողմէ պաշտօնապէս հրաւիրուած՝ Ռոսա Մախեան, հրապարակագիր ու հեղինակ Հայ Մշակոյթի եւ Հայերը սպանող աշխարհին ծանօթացնող մէկէ աւելի գիրքերու, Արժանթինը պիտի ներկայացնէ 8-էն 20 Հոկտեմբեր երկարող շրջանին Երեւանի մէջ տեղի ունեցող Միջազգային համագումարին՝ իրաւապէս խօսելու Արժանթինի մէջ Արժանթինահայ կնիկան վերյուցած գիրին մասին:

Տոքթոր՝ Ընդ. Հոգեբանութեան եւ Ճան Քենեդի Համալսարանին Հայագիտական բաժնի տնօրէնուհի (1971-էն ի վեր) այս երկրորդ անգամ ըլլալով է որ կը հրաւիրուի Մայր Հայրենիք:

ՏԵՍ 14-ՐԴ ԷՋ, Կ. ԴԱԼԼԱՔԵԱՆԻ ՊԱՏԳԱՄԸ
Թ.Մ.Մ.-Ի 40-ԱՄԵԱԿԻՆ ՍԱՐՔՈՒԱԾ ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹԻՆ՝
ԶՕՆՈՒԱԾ Ա. ԶՕՊԱՆԵԱՆ ՄԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՍԱՆ ՓԱՒԼՈ

ԺՈԶԷ ՏԻՇՉԷՔԷՆԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Խոր կսկիծով կ'իմանանք մահը թերթիս մեծ բարեկամ եւ պրազիլահայ գաղութի նշանաւոր ազգայիններէն՝ Ժոզէ Տիշչէքէնեանին: Երկուշաբթի 14 Սեպտեմբերին, Սան Փաւլոյի մէջ, աւազակներու վատ ու չարագոյժ գնդակին զոհ գացած է առաւօտեան ժամը 9-ին իր ինքնաշարժէն գործատեղիս վար իջած պահուն:

Հանգուցեալը ծնած է 22 Ապրիլ 1919-ին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցած է Երեքշաբթի օր 15 Սեպտեմբերին (Ս. Գէորգ Եկեղեցին), պրազիլահայ թեմի Առաջնորդ՝ Գերաշնորհ Տաթեւ Եպս. Ղարիպեան-ի նախագահութեամբ եւ բազմահայ հայրերու մասնակցութեամբ եւ ներկայութեամբ միութիւններու եւ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներուն: Այս տխուր հանդիսութեան ընթացքին կարդացուած Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա. Վեհափառի ցաւակցական հեռագիրը:

Ժոզէ Տիշչէքէնեան որ բոլորէն սիրուած ու յարգուած փայլուն գործատէր ու առեւտրական մըն էր բարոյապէս թէ գիւթապէս թիկունք կանգնած է Պրազիլահայ գաղութի բոլոր ազգանուէր գործունէութիւններուն, սատարած է հայրենասէր ձեռնարկներուն ու գործերուն անխոնջ եւ արժանաւոր կերպով վարած է Պրազիլահայ գաղութի վարչութեան ատենապետութիւնը, Մարաշի Հայրց. Միութեան ատենապետութիւնը (որուն պատուոյ ատենապետն էր):

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

Սարտարապատ, ՌԱ.Կ.-ի եւ Թ.Մ.Մ.-ի Հարաւային Ամերիկայի Շրջ. Վարչութիւններու անունով խորին ցաւակցութիւն կը յայտնէ հանգուցեալի ընտանիքին, ի մասնաւորի այրի Տիկին Էլիզին, զաւակներուն՝ Մարիլիզա, Էլենա, Մարլէն եւ Ռոզամարիա, ինչպէս նաեւ իր եղբօր՝ Ընկ. Բենիամին Տիշչէքէնեանին, մօրեղբօր՝ Ընկ. Աւետիս Շահինեանին եւ ընդհանուր առմամբ բոլոր պրազիլահայ գաղութին:

Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԿԱՅՑԵԼԵՆ

Տիթրոյթի Հ.Բ.Ը. Միութեան Ակեր Մաճուկեան վարժարանի շրջանաւարտները, իրենց ուսուցիչներուն՝ Տիգրան եւ Աննահիտ Թումաճեանի եւ Հ.Բ.Ը. Միութեան Սան Փաւլոյի (Պրազիլ) երիտասարդաց Լիկայի անդամ-անդամուհիներուն հետ Երեւանի «Արմենիա» հիւրանոցի մուտքին:

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻՆ ԾԱԳՈՒՄԸ ԱՐՄԵՆԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԵՒ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐ 60-ԱՄԵԱԿԻՆ

ՀԱՅԿԱՆՇԷՆ ՈՒՋՈՒՆԵԱՆ

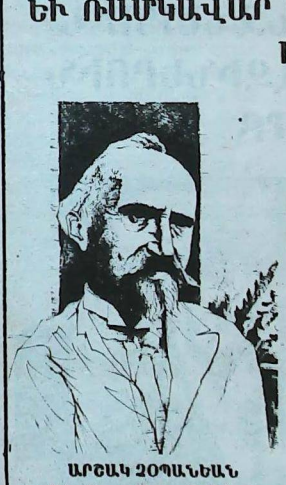

ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ
Ականաւոր Գրող, Ռ.Ա.Կ.-ի Ղեկավար դէմք
1872-ՊՈԼԻՍ - 1954-ՓԱՐԻԶ

Հիմնական այս սկզբունքներուն առընթեր, 1 Հոկտեմբեր 1921-ին, Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան դեկավարութիւնը քաղաքական ճկունութիւններ ունեցաւ հայ ժողովուրդի վերապրումին համար Հայրենիքին ու պետութիւնը անջատել վարչատարածական տարազներէ: Այսպէս, ան կոտորակուած բայց ապրող Հայաստանով պայմանաւորեց մեր ազգային դատը, իր վաճառն ապրիներ չարունակ իր բոլոր, իր մասերէն, իր անմոռանալի զաւակներուն ինքնավստահութիւն ներչնչելու կանոնք որպէս առոյգ, պրպտող հանճարի ձեւերը: Բայց այս բոլորը պահ մը իսկ չխախտեցին Ռամկավար դեկավարութեան ու շարքերուն հաւատքը: Մեր դեկավարութիւնն ու շարքերը ազատ կամքի արտայայտութեան ռահվիրաները եղան բոլոր գաղութներուն մէջ ու բոլոր կազմակերպութիւններէն ներս, երբ ուրիշներ նախընտրեցին բռնադատեալ ապրիլ, քան գրաւելու քաղաքականութիւնը, չահերու գուգադրութեան սխալ մեկնաբանութեամբ զոհ գացած իշխանութիւններու օժանդակութեամբ: Երկու հակոտնեայ վարչակիրներու բախումը եղաւ զօրաւոր: Բայց այդ բախումն իսկ պատճառ դարձաւ, որ մեր ժողովուրդը դուրս գայ իր լճացումէն եւ սկսի մըտածել, խորհրդածել ու հայ կեանքի առողջ պահանջները սահմանել: Հո՛ս է գործեալ, որ մեր մամուլը ստանձնեց ծանր պարտականութիւնը լուսաբանելու հայկական ըսիւրեքին, քաղաքական ու քաղաքագիտական դաստիարակութիւն տալու մեր նոր սերունդին, պահանջելու անկէ որ իր ազգային պարտականութիւնը ստանձնէ, մտնէ մեր հաւաքական կեանքէն ներս ու առողջ մտածողութեամբ, անկաշկանդ, իր ընդհանուր չինչ դերը կատարէ:

Մենք այսօր ուրախ ենք ու բաւարարուած, որ մասնաւորական իրատես երիտասարդութեան ամբողջ բանակ մը ունինք մեր շարքերէն ներս, որ ունակ համոզումով, հաստատ պատգութեամբ եւ ինքնամփոփ սեւեռումով, անկախ որեւէ ճնշումէ կամ կուրացնող մոլեռանդութենէ, հայ ազգային հարցերու քննութեան մէջ հասած են մեր եզրակացութիւնն ու եկած զօրացնելու մեր կազմակերպութիւնը, ինչ տալու համար անոր ժողովրդական կեանքին:

Հայ կեանքի մէջ ծանօթ ու գործունեայ ամբողջ հոյլ մը մասնագիտական պահանջը չկրցան դէպ սահմանադիր պարտաւորութեանց աւելի արդիւնաւէտ կատարելութիւններուն, մասնաւորապէս մեզի պէս, յաճախ մեր տեսակէտները եւ իրենց խօսքը ըսին մեր ժողովուրդին՝ մեր մամուլի մէջ, մեր բեմերուն վրայ ու մեր ազգութիւններէն ներս, յատակ դիրքորոշումով եւ ուրեմն իրենց բաժինը բերելով մեր գաղափարներուն ու գործունէութեան ծաւալման:

Ունինք տակաւին հոգեկան գոհունակութիւնը, որ մեր ժողովուրդին ստուար մեծամասնութիւնը հաւատաց անոր շահախնդիր մեր հայրենասիրութեան, գործակցեցաւ ու յատակ դիրքորոշուեցաւ մեզի հետ, երբ հայութիւնը յուզող հիմնական հարցեր արծարծուեցան:

Այս բոլորը միասնական ոյժերով տուին մեր ժողովուրդին հոգեկան ու մտաւոր այն պատրաստութիւնը, որով ան երբեմն պիտի կրնայ ժխտական աշխատանքներուն այլասերող ազդեցութիւնները:

Առանց այս ճիգերուն, մը տասնեակամ դարձած հեռանկարին, մեր ժողովուրդը հոգեպէս պիտի հեռանայ Հայրենիքէն, պիտի խաթարուէր հայ հոգին ու պիտի աղճատուէր ան՝ հակառակ բանաստեղծի հաւատքին: Եւ այստեղ սփիւռքահայութիւնը պիտի զրկուէր իր գոյութեան խարխիններէն:

Այսօր անհերքելի իրականութիւն է, որ սփիւռքի հայութիւնը կը բաժնուի երկու հիմնական մտածողութեան, առաջնորդուած գաղութներէ ներս գործող քաղաքական կուսակցութեանց հայեցակէտով, որոնք կը տարբերին ըստ՝ գաղափարախօսական իրենց համոզումներով, ըստ՝ ազգային հիմնական հարցերու շուրջ իրենց դիրքաւորումներով:

Մին կը ներկայանայ մեր Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան դիմագիծով, ու կը շարունակէ հաւատալ ռամկավարական սկզբունքներու կր հաւատայ խղճի, մտքի խօսքի ու նախաձեռնութեան մարդկային ազատութիւններու իրաւունքին, հաւաքական նպատակներու բարօրութեան տեսլականին մշ: Ամենայնիւ 1885-ին իսկ տեսլականին այս սկզբունքներու ու Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը որդեգրեց զայն 1921-ին ու մինչեւ այսօր կր մնայ ան մեր հիմնական հայեցակէտը հայ կեանքի կազմակերպչական աշխատանքներուն մշ:

ԱՅՆ ՍԻՐՏԸ ՍԻՐԱՎԱՌ

Գահիրէի կեդրոնական թաղամասին մէջ էր Մանախ փողոցը: Անիկա հարկաւ գոյութիւն ունի ներկայիս ալ, բայց արդի պարունակէն քիչեր պիտի գիտնան այդ անունը: Եգիպտոսի թագաւորական ընտանիքը, երբ ամուսնացաւ Ֆարուք, երբ ամուսնացաւ 1938 թուականին, զայն վճռակեցաւ իր կողակիցին անունով Մալիքա- (Թագուհի) Նազլի (Թագուհի) Ֆարուք, իսկ երբ թողուց իր առաջին կինը եւ վերամուսնացաւ, 1951ին, փողոցը նոյն անունը փոխեց եւ այս անգամ ստացաւ անունը ո՛չ թէ նոր թագուհիին այլ անցեալի փառքի դէմքի մը՝ Ապտէլ Մալէք Սարուաթ: Տարի մը եւս, եւ ահա թագաւորը ի՛նք վտռնաւ 1952ի յեղափոխութեան կողմէ հեռացուեցաւ, չանչն ուրկէ: Այդ ժամանակ, շատ փողոցներ եւ հրապարակներ վերամկրտուեցան նոր անուններով: Իսկ Մանախ փողոցը –հինները միտքին մէջ եւ շրթներուն վրայ դեռ կը շամենար անիկա այդ անունով– այլեւս պահեց իր երրորդ անունը:

Օգնթայի հրապարակէն մեկնելով եթէ ձեռք առնէիք այդ փողոցը, կ'ընթանայիք դէպի ի վեր չգեղ վաճառատուններու, գրավիճ ցուցափեղկերու, գեղեցիկ ու բարձր շէնքերու, եւ փողոցի միւս ծայրին հասնելու մօտ միայն՝ կը բեակորսիէք զուտ բնակարանային անդորր շրջան մը, որ կողք կողքի կային նաեւ հիւանդանոց մը եւ եկեղեցի մը:

Այդ ճամբան կտրեր անցեր եմ կանոնաւոր քայլերով բարեւ տարիներ մինչեւ Գահիրէի մեկնումս 1958ին: Եւ այսօր, բոլոր այս տարիներուն կուտակած անձրպետը անկարող է աչքերէս վարատրել պատկերը այդ եկեղեցիին եւ ականջներէս փրցնել դղրդանը անոր զանգերուն, որ կը լսէինք ամէն օր մեր դասենեակէն: Դիպուածով չէ որ այսօր, իմ ննջասիրաց Գահիրէէն հեռանալէ այսքան տարիներ ետք, կը վերլուծեմ Մանախ փողոցը ի վայելուչս դիմագիծներով, նաեւ իր եկեղեցիով: Վասնզի, ծուխի այս երկրորդ կէսին, տօնացոյցին մէջ հոս վերագալ երեք բաներ, որոնք դրոշմուած, փորագրուած էին նոյնպէս այդ եկեղեցիի ճակատին, յատիներէն, այսպէս -CORDI IESU SACRUM- եւ որոնց իմաստին բնկերքէն չէ որ ծանօթ էի: Աստղային սորվեցայ թէ անոնք կը նշանակէն Սրբազան Սիրտ Յիսուսի, եւ շատ աւելի վերջն ալ՝ թէ Յունիսի մէջ կը տեղարուի, կը տօնակատարուի այդ Սիրտը Սրբազան:

Երեք հարիւր տարի է որ ծնունդ առած է այդ մասնայատուկ պաշտամունքը Քրիստոսի Սիրտին, հակառակ անոր որ Քրիստոնեայ աշխարհը զոյութիւն ունի աւելի քան հազար ինը հարիւր տարիներէ ի վեր: Եւ այդ պաշտամունքը ունի հրաշապատում սկզբնաւորութիւն մը, ինչպէս ճանաչագրական անդիմագրելի ամէն չարժում: Եւ այդ հրաշքին համար Նախախնամութիւնը ընտրած էր Ֆրանսայի հնադարեան այլ անհամեմատ մէկ քաղաքը՝ Փարէյ-Լը-Մոնիալ, ուր սակայն արդէն իրեւ գոհար վաղուց կանգնած էր Ռոման (Հայկական) հարատարապետական ոճով եկեղեցի մը, կառուցուած տասնըմէկերորդ դարու սկիզբը, ճիշդ այն օրերուն երբ Հայաստան աշխարհի մէջ կը վախճանէր մեր մեծ սուրբը Նարեկացին (1011 թ.): Փարէյ-Լը-Մոնիալի այդ գմայլագեղ տաճարի երկնասլաց կաճողիկէն կուգայ իր կարգին հաստատել Սմբչիկովակիի փաստաւոր հաւաստումը, թէ ոսման ոճը Եւրոպայի մէջ գործն է եղած հայ ճարտարապետներու եւ ան կը հանդիսանայ չարունակութիւնը հայ ճարտարապետական ոճին:

Այդ, Ֆրանսայի այդ քաղաքի մէկ վանքին մէջ, 1673-էն մինչեւ 1675 թուականը, երեք տարիներու ընթացքին, համեստ կրօնաւորուհի մը քանիցս կ'արժանանայ Յիսուսը տեսնելու չնորհիւ: Բացում անգամներ Տէրը կը յայտնուի եւ կը խօսի Մարկրիթ-Մառի Ալաքոքի, այս վերջինին միջոցով աշխարհին հաղորդելու համար իր պատգամը, լաւ եւս է ըսել՝ իր պահանջը: Իր եռին տասնվեց դարերու Քրիստոնէական անցեալ մը ունեցող մարդկութեան համար, անհրաժեշտ դարձած էր յիշեցնել վերստին այն խանգաթաթ սէրը զոր Յիսուսի Սուրբ Սիրտը կը տանէր մարդերուն հանդէպ առ յաւէտ: Եղածը վերյիշեցում մըն էր լոկ, քանի որ այդ անսահման սէրին ապացոյցը տուեր էր Աստուծոյ Որդին, Քարիթին դէմ ծառանալով, բարաւոռելով, գործելով ու բուժելով անձերիս, իր անթիւ հրաշքներով մարգերով, անոնց սիրոյն զոհաբերելով իր մարմնեղէն անձը:

Փարէյ-Լը-Մոնիալի միանձնուհիին երեւելի տասներորս դարէ առաջ, Յիսուս նոյնպէս երեւեցեր էր Հայաստանի մէջ, իջեր էր հոն պատգամովը Ս. Հոգիիմանին: Այդ սիրասէր սիրոյր իր սէրին կրակովը վառեր էր սիրտը Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի եւ սիրտեր ամբողջ ազգին հայկական, զար դարի եռանկ բովանդակեր էր հոգեպ-հոգեպներ, եւ նաեւ մեծ հարիւրեակներ եւ կիլիկիա-յի Շնորհալին եւ 1915 թուականի նուիրեալ մանուկները ի Տէր Ջօր: Եւ այդ Սիրտը, իր սէրին իրեւ նշանակ եւ որպէս պահակ եւ պահապան, իր բոցէն բոց պոկեր էր եւ անով վառեր էր չարեսիան ճրագը Հայաստան աշխարհին վերեւ, վառեր էր Լուսաւորչի կանթեղը օրհնաբեր եւ անմար:

Այդ, Փարէյ-Լը-Մոնիալի հայազդուշ տաճարին մօտիկը, Մարկրիթ-Մառի Ալաքոք, տէրունական պատուիրին հաստատում, իրեն վանեկից կոյսերուն հաղորդեց Սրբազան Սիրտին յատուկ պաշտամունք մատուցանելու անհրաժեշտութիւնը, մասնաւորաբար իւրաքանչիւր ամիսի առաջին Ուրբաթ օրը: Յիսուս ըսեր էր որ այդ պաշտամունքը պէտք է կայանար խորհրդածութեան մը մէջ, որուն ընթացքին չարի էր որ մարդիկ վերյիշէին իր սէրը մեզատորներուն հանդէպ եւ միանգամայն իր արդարացաւոր թիւնը: Երեւումներէն մէկուն ընթացքին, Տիրոջ հինգ վէրքերը կ'արձակէին ահնախտիղ չոգեր, իրրեւ թէ հինգ արեգանիներ ըլլային, իսկ իր սիրտը քողգեղերծ էր ու բոցավառ եւ կը փայլփլար իրրեւ աղբիւր ամէն լոյսի: Այդպէս էր նկարագրեր Մարկրիթ-Մառի իր այդ տեսիլքը:

Յիսուսի խօսքերը գառնութեամբ եւ գատապարտութեամբ բեռնաւոր էին խարդախ մարդկութեան հանդէպ: Յիսուս կը քարոզէր որ աստղածային գորովանքը եւ բարեգործութիւնը կը մնային անպատասխան եւ անփոխարձակ: Եւ աւելին· այդ հայրական սէրին, այդ բարեգործ սէրին դիմաց, մարդիկ կը հակադրէին իրենց ուրացումը, չարաբարութիւնը: Ուստի ահա Յիսուս եկած էր պատէր ջամբելու Մարկրիթ-Մառի որպէսզի ապօթքով հակում կատարէ «մեղմելու համար աստուածային զայրոյթը եւ գութ հայցելու համար մինչեւ երեք սերունդներուն հանդէպ, ու նաեւ կերպով մը ամոթելու համար այն գառնութիւնը զոր գթոյի երբ աշակերտներս լքեցին զիս»:

Անսխալելիօրէն պայծառ, յստակ խօսքեր: Այսօր ալ, նայելով մեր չուրջը եւ մեր ներսիդին, կը գանք խորտնի կարիքը այդ խօսքերը ընկալելու, որպէսզի չթացնենք ուրացումը մեր սիրտերէն, մեր կենցաղին: Յիսուսի այդ պատգամը տասնրեքմայդ ներորդ դարուն, անչուշտ գեղապատկեր ընկալութիւն գտած սիրտին մէջ Մարկրիթ-Մառի Ալաքոքի, Փարէյ-Լը-Մոնիալի աստուածընտիր միանձնուհիին, որ գեռատի հասակի մէջ արդէն գծեր էր իր կեանքի ուղին: Ան որքացած էր կանուխէն, մանուկ տարիքի մէջ ենթարկուեր էր ծանր հիւանդութեան մը որմէ բուժուեր էր Աստուածամօր հրաշքով: Այդ դէպքը զինք մղեր էր թափուն ուխտ մը կատարելու· եւ երբ չեռագային՝ իր հասուն տարիքին՝ զինք կնութեան կոչեն ուզեր, Մարկրիթ-Մառի քողագերծեր էր կուսակրօնութեան իր որոշումը եւ վանք մտեր: Եւ Յիսուս ընտրեր էր Մարկրիթ-Մառիի մաքրամաքուր սիրտը իբր եւ ընդունարանը այն խօսքերուն որ կը բեւէին իր Սիրտէն Սրբազան: Ապագէ էր խօսեր ան 1675 թուականի Յունիսին·

«Նայէ ահս սիրտին, որ այնքան սիրեց մարդերը եւ որ երբեմ չէ դադրած ինեզինէ յոգնեցնելէ եւ սպառելէ ապացուցանելու համար իր սէրը: Իսկ ի փոխարէն, մարդկութեան մեծագոյն մասէն կը ստանամ միայն ապերախտութիւն, արհամարհանք, անպատկառութիւն, սրբապղծութիւն, եւ պաղութիւն նոյնինքն սիրոյ խորհուրդին մէջ: Առաւել եւս գին վիրաւորող բանն այն է որ ինծի հանդէպ այդպէս վարուողները ա՛յն անձերն են որոնց սիրտերը նուիրուած են ինծի: Այս պատճառով է որ ինեզի կը պատուիրեմ որ Գորփուս Քրիսթիի ու Թօրեակին յաջորդող առաջին Ուրբաթը յատկացուի իմ սիրտս մեծարող մասնաւոր տօնի մը, պատուատր հատուցում ընծայով այն նախատինքներուն փոխարէն զոր կրած է Սիրտս խորանի վրայ ցուցադրումի ընթացքին: Ե՛ւ կը խոստանամ ինեզի որ պիտի ծլարձակի իմ Սիրտս, իր սրբազան սիրոյն արդիւնքները առատօրէն հեղելու համար այն անձերուն վրայ որոնք այդ պատիւը պիտի ընծայեն ամոր եւ որոնք ջանք պիտի թափեն որպէսզի այդ պատիւը ընծայուի ամոր:»

Մարկրիթ-Մառի Ալաքոք ծնած էր 1647ին եւ վախճանեցաւ 1690-ին, քառասունեակ տարիներու անչուշտ կեանք մը: Եւ իր վանքի փոքր շրջապատին մէջ ան սկզբնաւորեց այն պաշտամունքը զոր Տէրը պահանջած էր իրմէ: Բայց երբ Սրբազան Սիրտին նուիրհայերուն, առաքելական խանդով վառուած, փորձեցին այդ պաշտամունքը ծանօթացնել նաեւ արտաքին աշխարհին, դէմ յանդիման եկան բազմապիսի խոչընդոտներու եւ մինչեւ իսկ ենթարկուեցան անզիջող հալածանքի: Այդ առաքեալներէն մէկը, Հայր Գրուազէ, գրեց «Սրբազան Սիրտին պաշտամունքը» խորագրով գիրք մը որ 1704ին բանասրուեցաւ Պայկին կողմէ: Սակայն ո՞վ կարող էր լոյսը թաքցնել գրուանին ներքեւ:

Ի վերջոյ, Մարկրիթ-Մառիէն գրեթէ մէկ դար ետք, Կղեմեա ԺԳ Պապը ընդառաջեց Յիսուսի հրահանգին եւ Սրբազան Սիրտին տօնը, պաշտօնապէս հաստատեց տօնացոյցին մէջ:

Մարկրիթ-Մառի Ալաքոքի գափնեպսակը –լուսապսակը– յապաղեցաւ երկրորդ հարիւրամեակ մը եւս: 1864 թուականին է որ Քրիստոնեայ ճոխ մխանձնուհին հռչակուեցաւ երանելի, իսկ Սուրբի կոչումը անոր չնորհուեցաւ 1920-ին միայն: Իր ցանած սերմը, ամէն պարագայի տակ, բեղմնաւորուեր էր արդէն եւ հունձք կը հասցնէր ի սփիւռս աշխարհի: Եւ հրաշալի տեսիլքներու քաղաքը Փարէյ-Լը-Մոնիալ այսօր երրորդ կարեւորագոյն ուխտավայրն է Ֆրանսայի, Լուրտէն եւ Լիզիէօյէն ետք:

Եւ այսօր բովանդակ աշխարհի վրայ կը սաւառնի արդէն ոգեպնդիչ պատգամը այն Սիրտին սիրական· «Սրբազան Սիրտս մեծարողներուն պիտի բաշխեմ բոլոր շնորհները· իրենց ապահով ապաստանը պիտի ըլլամ կեանքի ընթացքին եւ մանաւանդ մահի պահուն· առատ օրհնութիւն պիտի ցոնեմ իրենց բոլոր ձեռնարկներուն վրայ· մեղաւորները իմ սիրտիս մէջ պիտի գտնեմ աղբիւր ու անհուն ովկեանը ողորմածութեան»: Եւ այդ մխիթարիչ պատգամը հասէր էր մինչեւ ափերը Նեղոսի, մինչեւ իմ ծննդավայրը: Եւ ես տարիներով քալեր էի Գահիրէի Մանախ փողոցէն, անցեր Գորտի Թեգու Սաքրամ եկեղեցիի առջեւէն, անտեղեակ այդ երեք բառերու ծագումին, անտեղեակ անոնց թաքուն ու քանդ իմաստին: Սակայն քանի որ Լոյսը գոյութիւն ունէր, անիկա տեսաւ նեղի պիտի ըլլար ամէնքին համար, ուշ կամ կանուխ: Եւ ես քանի՛ անգամներ, անոր առուերին ներքեւէն անցնելու պահուս, գեռ անտեղեակ Մարկրիթ-Մառիի անունին եւ պատմութեան, այսուհանդերձ քանի՛ քանի անգամներ, այո, ուրահեր եմ հրաժարիլ մեղանչումի ուղիներէն· եւ սակայն ամէն անգամին ալ՝ նարեկացիի բերնով՝ չեմ կրցեր ուխտիս սահմանին մէջ մնալ բոլորովին, կամ ամենեւին: Ես, ոչխար էջմիածնի եւ գաւառ առաջին Քրիստոնեայ ազգին: Ես, կարօտս՝ այդ ուղեցոյցին, Քրկիչին·

(Շար.ը 18րդ Էջ)

ՀԱՅԵՐԷՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ Բ. ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ ՎԵՐՋ ԳՏԱԾ Է ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Երեւանի մէջ աւարտած է հայերէնագիտական միջազգային Բ. գիտաժողովը, որուն մասնակցած են Խորհրդային Միութենէն եւ արտասահմանի կարգ մը երկիրներու հայագիտական կեդրոններէ մասնագէտներ, որոնց կարգին՝ է. Հէմմ, Ո. Շմասթինկ (Միացեալ Նահանգներ), Ճ. Պոլոնկի (Իտալիա), Կ. Շմիտ (Արեւմտեան Գերմանիա), է. Շրոց (Հնդկաստան), Ճ. Կրեմին (ԱՄՆ), Ճ. Վայտենգրէն (Հոլանտա), Ա. Տէրեան (ԱՄՆ), Գ. Ուլոնճեան (Իտալիա), Ռոպէր Տէր Մկրտեան (Ֆրանսա), Հ. Լեւոն Վրդ. Զէքիեան (Վենետիկ) եւայլն։

Երեք օրերու ընթացքին կարդացուած են աւելի քան 100 գեկուցումներ, հաղորդումներ՝ նուիրուած հայերէնագիտութեան տարբեր հարցերուն։ Գիտական ժողովի կազմակերպիչ կոմիտէի նախագահի տեղակալը՝ ակադ. Գէորգ Ջահուկեան, հետեւեալը։ ըսած է ժողովի արդիւնքներուն մասին.- «Մեր գիտաժողովը բաւականաչափ ներկայացուցչական էր, եւ ուրախալի է որ երեւանեան նախորդ գիտաժողովի համեմատութեամբ ընդգրկուեցան նոր երկիրներ, նոր վայրեր, նոր անձեր։ Այս գիտաժողովին մէջ ալ մեծ չափով արտացոլուեցան տեղեկութիւններ ընթացիկ համագործակցութիւներ։ Հին եւ միջին տերունդի ներկայացուցիչներու կողքին գիտաժողովին բարձր մակարդակի գեկոյցումներով մասնակցեցան երիտասարդ շատ մը գիտնականներ։ Ասիկա հաւատք կ'ընձեռէ բաւարար ապագայի նայելու հայերէնագիտութեան տեսակէտին։ Ժողովին իր արժանի տեղը պատրաստ յատուկ անուններու ուշադրութիւնները, որ նկատի առնուեցան հարցերու նոր լուծումներ»։

ԴՐԱՄԱՏԻԿ ԹԱՏՐՈՆԻ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆԸ

Երեւանի դրամատիկ թատրոնի նոր շրջանը սկսած է ժողովրդական Ցաւերուն հանգրուանը» թատերախաղի ներկայացումով։ Թատերաշրջանի բացման առաջին օրը խումբը անակնկալ մը բերած է հանդիսատեսներուն համար։ Իւրաքանչիւր հանդիսականի բնծայուած է ծաղիկներ եւ շնորհաւորական բացիկներ։ Իսկ այդ օրուան առաջին հանդիսականին նուիրուած է թատերաշրջանի բոլոր բեմադրութիւններու մասին տոմս մը։ Խօսելով թատերախումբի յետագայ ծրագիրներուն մասին գլխաւոր բեմադրիչը՝ Արմէն Խանդիեան, նշած է թէ թատրոնը մտադիր է ներկայացնել կարգ մը բեմադրութիւններ, ինչպէս Պարոյր Սեւակի գործերու հիման վրայ ստեղծուած «Անվերջ վերադարձ» թատերախաղը, Յ. Պարոնեանի «Պաղտասար Ադրար»ը, Շէյքսփիրէն գործեր եւայլն։

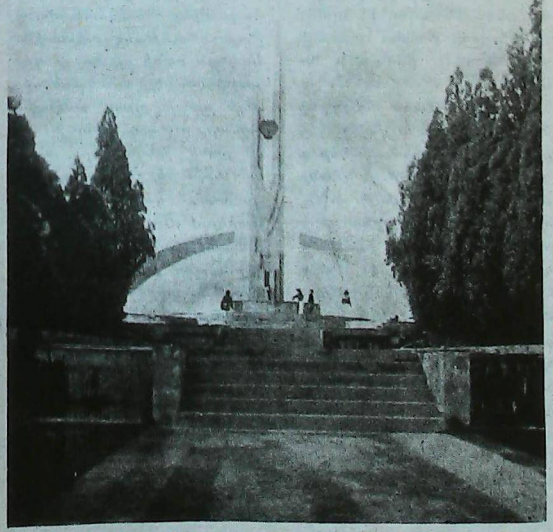

Երեւանի Արաբկիր թաղամասի նորաստեղծ վրոսայգում կանգնեցուած «Վերածնունդի հուշակոթողը»

Հեղ. ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

ՍՊԱՆԻԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՌԱԶՄԻԿՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Սպանիայէն նախկին ռազմիկներու պատմիրախումբ մը այցելած է Հայաստան։ Պատմիրախումբի մաս կը կազմէն Սպանիոյ նախկին ռազմիկներու եւ այլ գանազան կազմակերպութիւններու ղեկավարներ։ Երեւանի «Զրարթնոց» օդանաւակայանին մէջ հիւրերը դիմաւորած են եւ անոնց ուղեկցած պատերազմի եւ աշխատանքի հայկական հանրապետական խորհուրդի նախագահ գօրավար Ա. Ղազարեան, «Պատերազմի վետերաններու սոցիալական կոմիտէի երեւանեան տեղեկատուական կեդրոնի աշխատակիցներ։ Հիւրերը պիտի մնան Հայաստանի մէջ մինչեւ 30 սեպտեմբեր։

Հիւրերը այցելած են Երեւանի ցաղկահովիտի զբօսայգին՝ ուր ծաղիկներ դրած են Անծանօթ Զինուորի գերեզմանին։ Հոս՝ թանգարանին մէջ, տնօրէնը պատմած է հայկական ազգային գօրամասերու, յատկապէս 89-րդ Թամանեան գօրաբաժնի մարտական ուղիին մասին, որ յանգած է Պէռլինի գրաւման։ Զրոյցի մը ընթացքին Թոմաս Վիլտարա բռնած է.- «Մենք կարճ ժամանակուան մէջ շատ բան տեսանք Հայաստան։ Եղանք Մատենադարան, էջմիածին, Գառնի ու Գեղարդ, ուր ծանօթացանք հայ ժողովուրդի պատմական յուշարձաններուն։ Անհաւատալի է, որ Հայաստանի նման փոքր երկիր մը ունի այդպիսի հարուստ պատմութիւն, գարգացած ազգային մշակոյթ, որ անուշադիր չի թոյլ հայ ժողովուրդի աշխատասիրութեան մասին»։

ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԱԾ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԲԱՅՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻԻՆ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԷՋ

Իր ծննդեան 79-րդ տարեդարձին օրը՝ կիրակի, Սեպտեմբեր 20, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա. ապրուած մեհականներու փոնջ մը ուսացած է ոչ թէ Վեհարանին մէջ, այլ Մայր Աթոռէն ոչ հեռու Մ. Աստուածածին եկեղեցին, ուր իր չթախտրուի գացած է նախագահելու նոր գանգակատան եւ վերանորոգուած եկեղեցւոյ բացման արարողութեան։ Եկեղեցւոյ մուտքին մօտ հաւաքուած ամբոխի ներկայութեամբ Վազգէն Ա. կարած է սիմնականաբար երեղոյ ժամերգը։ Արարողութեան ներկայ եղած է արժանթինահայ բարերարուհի Տորիս Զրնտգեան, որուն եւ իր հանգուցեալ ամուսնոյն՝ Վահէ Զրնտգեանի միջոցներով կառուցուած է եկեղեցւոյ նոր գանգակատունը եւ վերանորոգուած չէնքը։ Ի պատիւ բարերարներուն, անոնց անուններ փորագրուած են մուտքի պատին։ Պատմուրագած է Արժանթինի Հայոց Առաջնորդ՝ Գրիգորիս Եպիսկոպոս Բունիաթեան։ Յաւարտ արարողութեանց խօսք առնելով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս նշած է, թէ ներկայ ժամանակներ իշխանութիւններու րարեացակամ օգնութեամբ յատկ ի՛րնթանալ նաեւ եկեղեցականութեան գործ։ Ասոր վկայութիւններն են պատմաճարտարապետական - եկեղեցական կարգ մը յուշարձաններու վերակառուցումը Հայաստանի մէջ։ Արարողութեան մասնակցած են կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարք Շնորհք Արք. Գալուստեան, Տիրան Արք. Ներսոյեան (Նիւ Եորքէն), Կեդր. Եւրոպայի Հայրապետական Պատուիրակ Մեսրոպ Եպիսկոպոս Գրիգորեան, թագմաթիւ ուխտաւորներ՝ Արժանթինէն, Միացեալ Նահանգներէ, Քանատայէն եւ Մերձաւոր Արեւելքի երկիրներէն։

ԺԱՖ-Ի ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ «ԱՐԱՔՍ» - «ՍԱՍՈՒՆ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԸ ՀԱՆԴԻՍ ԵԿԱԾ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ֆրանսահայ երիտասարդաց Միութեան (ԺԱՖ) Մարսէյլի մասնաճիւղի «Արաքս» - «Սասուն» համոյթը հանդէս եկած է Հայաստանի կարգ մը քաղաքներու մէջ։ Խումբին գեկավարը՝ Սիմոն Ագիպեան, այս առիթի նշած է.- «Այս օրերը, զուտ անցուցինք Հայաստանի մէջ, մեզի շատ ուրախութիւններ պատճառեցին։ Մենք մեր չնորհակալութիւնը կը յայտնենք Սիւրֆհայութեան հետ մշակութային կապի Կոմիտէին՝ խումբին այս հանդիսութիւնները մայր հայրենիքի մէջ ազատելու իր կազմակերպութեան համար։ Մենք չատ յուզուած էինք Երեւան, Լենինական, Կիրովական եւ այլ քաղաքներու ու գիւղերու մէջ ունեցած հանդիպումներու ժամանակ, ուր մեր երգերը սիրով կ'ընդունուէին։ «Արաքս» - «Սասուն» խումբը այս տարի պիտի նշէ իր գոյութեան երկրորդ տասնամեակը։ Դիւրին չէ օտար տիեզերքի երեսուն տարի պարատելը պահել։ Մեր խանդավառ ջանքերուն չնորհիւ, եւ նկատի ունենալ խումբին դեկավար Սոնա Կոկիւեանը, գուսան կնիկար Լեւոն Մինասեանը, նաեւ երեսուն Հարուրհազարն ու միութիւնը, մենք կը յաջողինք բեմաւորվն տարածել Հայկական պարը։ Աչքս չտ, խումբի գոյութեան մէջ մեզ կ'Վարուժան Պոպոճեանի նուիրական ջանքերը։ «Արաքս» - «Սասուն»ը Ֆրանսահայ գործիքի լուսպոյն խումբերէն է, որ Ա. մրցանակ չհած է ԺԱՖ-ի եօթը փառատօներուն։ Ուրախութեամբ կ'արձանագրենք, որ մեր պարտաւոյը եղած է ծանօթ արուեստագէտ Վահագն Խանամիրեան։ Անոր օգնութեամբ մենք տորմած ենք «Քոչարի»ն, «Շայախոս»ն, «Սասունցիներու պարը», «Ուզունդարա»ն, ազգագրական պարերու չարքը։ Իր գործը վերջին չրջանին չարունակած է Հայկական ժողովրդական երգ ու պարի պետական Համոյթի պարուհուհի Փայլակ Սարգիսեան, որուն ղեկավարութեամբ են «Մարտի Նոյա», «Կասաւ պարը», «Վարդանանց», «Վարդավառ» եւ այլ պարեր»։

ԴԵՂԻՆ ԱՆՁՐԵՒ ԵՐԵՒԱՆԻ ՎՐԱՅ

Անցեալ չարաթներու ընթացքին Երեւանի վրայ տեղի ունեցած տեղատարափ մը դիպինի ներկից դեռներու, ծառերու տերեւները, ինչպէս նաեւ տուներու պատուհանները։

Ջրօդերեւութաբանական եւ շրջանային քննիչ հանձնաժողովները ստուգած են, որ [illegible] Աղետի Հետեւանքով Չարաւ Ափրիկեան շրջանէն փչած հովերու բերած աւազներու հետեւանքն է պատահարը։

ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Միջ. Մայր Սփիւռք Լիբանանը՝ մասամբ մը կ'ամայանայ, զանազան երկիրներ գաղթող, կարեւոր բիւրով հայկու մեկնումով (որոնց մէջ անհերքելիօրէն կան վաստակաւոր մտաւորականներ անշուշտ, այլ արժէքներու կարգին), Լիբանան կը մնայ ամայանալ Մայր Սփիւռք:

Իսկ անդին՝ հեռաւոր ափերու վրայ զանազան երկիրներէ եկող եւ ալիք առ ալիք հաստատուող եւ գործարարութիւններու մէջ տուայտող նոր սերունդներ իրենց ազգային հաւաքական ճակատագիրը ու ինքնութիւնը պահելու ի խնդիր, ի մի կուգան, կը հաւաքուին, կ'ինքնակամ փոփոխուին ու կը կազմակերպուին: Հիմնական նպատակը զոր կը հետապնդեն հետեւեալն է. նախ՝ դիմագրաւել նոր միջավայրի առընչուած դժուարութիւններն ու բարդութիւնները: Ապա՝ վերականգնել հայ կեանքը, դպրոցը, եկեղեցին, մշակոյթի կեդրոնները, մամուլ, մարմնամարզական վայրեր ու թատրոններ: Նոր Սփիւռքը, այս ձեռով իր զանակները զերծ կը կացուցանէ բազմաթիւ ախտերէ ու վտանգներէ: Արդարեւ՝ այսպէս գոյացած հայ առողջ հաւաքականութեան հաւատքին, նիւթական ու բարոյական օգնութեամբ է որ կը կառուցանուին հայ նոր դպրոցներ, եկեղեցիներ, մշակոյթի, գրականութեան, արուեստի ու երաժշտական զանազան կեդրոններ ու օճախներ, կը ստեղծուի անպայմանօրէն մամուլ, եւ կը հրատարակուին թերթեր ու գիրքեր, գաղութը մարմին, ձեւ եւ նշանակութիւն կ'առնէ:

Այդ խօսքերով կը վերածնին հայ կեանքն ու միջավայրը, կը վերահաստատուի ու կ'ամրապընդի ի հայը հայ պահելու եւ անոր մէջ Մայր Հայրենիքի հանդէպ աներկբայ եւ անդրդուելի սիրոյ ոգին զարգացնելու մեր հաւատքն ու հրամայականը:

Ինչ որ ալ ըլլան արգելքներն ու խոչընդոտները, այս համախմբումները գլխաւորաբար ծնունդ կ'առնեն Ռ.Ա.Կ.-ի ու Թ.Մ.Մ.-ի հայրենասիրական ու ազատասիրական իտէալներուն ու սկզբունքներուն (աներեւակայելի ու շօշափելի իրողութիւն է Հ.Բ.Ը. Միութեան տիտանական գործերն ու արդիւնաբեր գործունէութիւնը հայապահպանման բոլոր մարզերէն ներս, առանց բացառութեան, եւ մենք անվերապահօրէն կը սիրենք ու կը գործակցինք ազգանուէր այս հզօր հայ կազմակերպութեան հետ) շուրջ անոնց շուրջ՝ ու առաջնորդութեամբ:

Ինչ կը վերաբերի Աստրալահայ նոր գաղութին, անկազմակերպ ու ցիրուցան, եւ դեռ մօտիկ անցեալին գրեթէ անկարող՝ Հայոց Պատմութիւնը, Հայ Մշակոյթը, հայեցի բարքերն ու աւանդութիւնները ճեղինակութեամբ ծանօթացնելու եւ հայ սերունդներուն եւ օտար պետութիւններու, հազուագիւտ հայ գաղութներէն մին էր ան:

Այսօր՝ արդարօրէն կ'ընդունինք որ շնորհիւ մեր ազգայիններուն եւ անոնց մեր հաստատութիւններուն հետ շաղկապած ու համադրած աշխատանքներուն, ճիգերուն ու զոհողութիւններուն, ասպարագիսյ գաղութը սկսած է գրաւել արդէն ընկատելի տեղ մեր հայ իրականութենէն ներս, հետզհետէ ստանձնելով իրեն վիճակուած ազգային կարեւոր դերը:

Հոգեպարար գոհունակութեամբ կ'ըսենք նաեւ մեր մատղաշ սակայն խոստումնալից ու խոստումնալի Միութիւն ամսաթերթէն, աստրալահայութեան արձանագրած նորանոր նուաճումներն ու յառաջադիմութիւնը, հայապահպանումի նոր կռուան դառնալու գրաւականով: Ստոյգ է թէ նոր արիւնքներ եւ նոր ուժեր պիտի փթթին, աճին ու զարգանան, զանոնք երեսուն հանելու, գնահատելու, զարգացնելու եւ ծանօթացնելու նուիրական պարտականութիւնն է մեր ամսաթերթին:

Ազգային հաւաքական արժանապատուութիւնը բարձր պահելու եւ մեր հաւաքական ճակատագիրը բարելաւման ճամբուն մէջ դնելու ի խնդիր տարուելիք գործունէութեան կարեւոր մասն է այս գործը:

Աջ գծով՝ կարելի չէ չխօսիլ ու չ'անդրադառնալ «Միութիւն» ամսաթերթին մէկ տարիէ ի վեր տպած անխոնջ ու ժրաջան գործին ու ճամաճաուկ անոր որդեգրած վարքագծին, գործունէութեան ու արդիւնաբեր աշխատանքին: Ան՝ Յունիս 4-ին, մեծ շուքով տօնեց իր Ծննդեան առաջին տարեդարձը: Անոր գոյառումը՝ Աստրալահայ գաղութէն ներս անհրաժեշտ պայման մը, առեւելի՝ հրամայական մըն էր՝ հայ գարթօնքի ու ազգապահպանման լուրջ մտահոգութիւններով յուզուող ու գործող հայ զանգուածներու կողմէ: Որովհետեւ, Ռ.Ա.Կ.-ի բարձր տեսլականներով ու հայաշունչ ոգիով ներշնչուած այս թերթը կը համապատասխաներ իրենց հայրենասէր բոլոր մտածումներուն ու պահանջներուն:

Տեղին է մատնանշել որ թէեւ կարճ ժամանակամիջոցի մէջ, «Միութիւն»ը արդարացուցած է արդէն իր վրայ, Աստրալիոյ հայութեան կողմէ դրուած յոյսերն ու երազները: Անոր հայեցի անխառն շունչով բաբախող սիրտը՝ թարգմանն է բոլոր անոնց որոնք տոգորուած են մեր ազգային վեհ արժէքները, հայ մշակոյթը, գրականութիւնն ու արուեստը պահելու, զարգացնելու ու տարածելու իղձերով, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնց որոնք կ'աշխատին նորաստեղծ, օտար վճռական հմայքներու, օտարապաշտութեան ու ... ենթակայ այս շրջապատին, բոլոր Աստրալիոյ տարածքին, հայ գաղութէն ներս կազմակերպել հայ կեանքը: Նոր սերունդներուն, մանաւանդ՝ պատանիներուն, անվերապահ եւ անսակարկ սէր ու գուրգուրանք, տալ անոնց Հայ Դատը պաշտպանելու ու շարունակելու կարողութիւն, պատրաստութիւն ու նոր եւ ազդու միջոցներ:

Կը մաղթենք որ այս ամսաթերթը աճի ու ուռճանայ եւ վերածուի օրաթերթի տարածելով մեր հոգիական իտէալներն ու մտածումները ոչ միայն Աստրալահայ սփիւռքի բոլոր խաւերուն ու զանգուածներուն, այ նաեւ՝ բոլոր սփիւռքներուն անխտիր: Բարօրութիւն ու յարատեւ կորով ազգանուէր զոհողութիւններուն, այ նաեւ՝ բոլոր սփիւռքներուն անխտիր: Բարօրութիւն ու յարատեւ կորով ազգանուէր զոհողութիւններուն, աշխատակիցներուն եւ համանանուն, անոր բարերար հեղինակներ իր խմբագրական կազմին

ՆԱԽԱԳԱՀ՝ ՏԻԱՐ Կ. ԴԱԼԼԱՔԵԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԽՕՍՔԸ, Թ.Մ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ 40-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ ՍԱՐՔՈՒԱԾ ԳՐԱԿԱՆ Ե ՐԵԿՈՅԹԻՆ՝

ՋՕՆՈՒԱԾ Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ ՄԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Սեղանին շուրջ՝ կեդրոնը՝ Տիար Կարլէն Դալլաքեան օրուայ նախագահը, իր աջին Գերշ. Սրբազան հայրը, իսկ ձախին օրուայ ատենախօսը Տիար Գէորգ Սարաֆեան.

Ձերդ Սրբազնութիւն,
Հոգեւոր Հայրեր եւ
Յարգելի Ներկաներ

Նախ պիտի շնորհակալութիւնս յայտնեմ Թէքէյեան Մշակութային Միութեան այս ձեռնարկին համար, ինչպէս նաեւ բանախօս Գէորգ Սարաֆեանին, այստեղ հանդէս եկած բոլոր բարեկամներին, որոնք իրենց մասնակցութիւնը բերեցին, պատուելու Արշակ Ջօպանեանի յիշատակը:

Ես կ'ուզէի Ձեզ կարճ խօսքով, իմ որպէս այս գրքի հեղինակի ապրումները կամ տըպաւորութիւնները տալ, մի մարդու մասին որը իր գործունէութեամբ անկրկնելի է հայոց ամբողջ պատմութեան մէջ: Չիկայ մէկ ուրիշը որ կարելի է իր կողքը դնել:

Անշուշտ թէ ունեցել ենք բարձր գագաթներ արուեստի, գրականութեան մէջ, եւ ունինք. բայց որպէս կանոն իւրաքանչիւր գագաթ ունեցել ընդամէնը մէկ գլուխ, իր գործի գագաթն է եղել: Ջօպանեանը այս իմաստով բազմագագաթ էր եւ բոլոր այդ գագաթներին, վեհապանծօրէն ամենաբարձր կատարին էր նստում: Այսպէս էին Եւրոպական մշակոյթին մէջ վերածնունդի գործիչները: Եթէ յիշենք իւրաքանչիւրը բանաստեղծ էր, նկարիչ էր, երաժիշտ էր, հասարակական էր, բայց ո՛չ 20րդ դարի, ու 19րդ դարի, Ջօպանեանը եղաւ միայն մեր իրականութեան մէջ:

Մի հարց անհրաժեշտ էր պարզել եւ ես այդ հարցն էի անընդհատ հետապնդում այս աշխատութեան մէջ:

Ինչո՞վ բացատրել որ հէնց այդ ժամանակ, ծնուեց Ջօպանեանը: Պատահականութի՞ւն էր թէ հայ ժողովրդի կեանքի պատմութեան տրամաբանութիւնն էր պահանջում Ջօպանեան ու Ջօպանեանի նման մարդկանց ծնունդը:

Ես կարծում եմ թէ ճիշտ պատասխանը երկրորդն է: Հայ ժողովրդի կեանքի պատմական զարգացման տրամաբանութեամբ, այդ մի շրջան էր, երբ պէտք է անպատճառ հանդէս գային Ջօպանեան եւ Ջօպանեաններ ու եկան: Սկըսւեց Խաչատուր Աբովեանով եւ այս պիտի թուարկեմ, թերեւս շատ կը լինի շարքը, բայց իւրաքանչիւր մարզի մէջ մէկը եղաւ կամ մէկից աւելին, երաժշտութեան մէջ ունեցանք Կոմիտաս, ճարտարապետութեան մէջ բացայայտուեց Թորամանեանը, մեր ձեռագրերի, մանրանկարչութիւնը ամբողջովին պեղեց, Գարեգին Յովսէփեան, ապագայ Կաթողիկոսը Կիլիկիոյ, մենք ունեցանք վիթխարի գագաթներ, բանաստեղծութեան, գեղանըկարչութեան Մարտիրոս Սարեան, Յովհաննէս Թումանեան եւ ունեցանք Ջօպանեան:

Պատահական չէր, սա շարք էր ու տրամաբանութիւն էր: Ազգ էր ստեղծւում, մենք շատ յաճախ այս բառը օգտագործում ենք նկատի առնելով չորս հազար տարին բայց ճիշտ չէ, գիտականօրէն, մենք ազգ դարձանք վերջին հարիւր տարուան մէջ:

Ազգ էր ստեղծւում եւ ազգի ստեղծիչներ էին այս մարդիկ, Գարեգին Սրուանձտեանց մի ամբողջ էփոս հանեց մեր աչքի առաջ:

Գիտէ՞ք ինչ հերոսութիւն էր, էփոսը, Սասունցի Դաւիթը մեր ժողովուրդին տալը: Մարդ որ արժանի է մի այդպիսի արձանի ինչ որ Սասունցի Դաւիթը Երեւանի մէջ է: Իսկ Ջօպանեան. Ջօպանեանը մեզ տուեց Նարեկացին, բնաւ գաղափար չունէինք որ Նարեկացին մեծ բանաստեղծ էր, Ջօպանեանը տուեց Նարեկացի մեզ, Ջօպանեանը մեզ տըւեց Քուչակ եւ ամբողջ աշխարհին տուեց Քուչակ ու Նարեկացի, նոյնիսկ գաղափար չունէինք թէ ի՞նչ բան է Քուչակ:

Ֆրիկ, Կոնստանդին Երզընկացի, եւայլն, եւայլն. շատ կարող է թուարկել շուրջ տասնըհինգ անուն, եթէ ուրիշ որեւէ բան արած չը լինէր Ջօպանեանը, այլ միայն վեր հանեց այս ամէնը եւ տուեց մեզ, պիտի բաւարարէր, որպէսզի նրա անունը որպէս փառքի պսակ մեր ժողովուրդին:

Այդ դարաշրջանը, ասացի, շատ յատկանշական էր, որովհետեւ ճակատագրական դարաշրջան էր մեր ազգին համար, եւ Ջօպանեանը ունեցաւ խորութիւնը մտածումի, որպէսզի ճիշտ կերպով յանգէր քաղաքական կողմնորոշման կամ արեւելումի, եթէ կուզէք այս բառը:

Աբովեանը, առաջինը ասաց, ձեւակերպումի տեսքով, երբ մտաւ այդ մեր ժողովուրդի պատմութեան մէջ որպէս հիմնաքար, դնել յետագայ ուղին, ռուս ժողովուրդի հետ բարեկամութեան ուղին է, ուրիշ ճանապարհ չունինք:

Կրկնեցին յետոյ շատերը, զարգացնելով այդ միտքը, բայց արեւմտահայութեան մէջ առաջին փորձը 1878-ին Ռուսական զօրքի յաղթական, Թուրքիոյ դէմ ճակատամարտերի կամ մարտերի որպէս հետեւանք, առաջինը 1878-ի Պոլսոյ հայութիւնը դիմեց ռուս զօրութեան ու յետոյ պատահեց անսպասելին, հրաժարուեցին ամբողջովին այս կարեւոր հենարանից եւ Ջօպանեանը առաջիններից մէկն էր, որ վերադարձաւ մատնանըշելով վէրքը, իր բունի մէջ ու նաեւ դարմանը առաջարկելով:

Ռուսական կողմնորոշում, ռուսական արեւելում: Մինակ չէր արեւմտահայութեան մէջ Ջօպանեանը, իր հետն էր Զօհրապը, իր հետ էր Կոմիտասը, երբ Պոլիս գնաց: Ձեզ յայտնի Կոմիտասի հետեւեալ բառը «չիք փրկութիւն արտաքոյ Ռուսիոյ»: Այս նախադասութիւնը ասուել է ի պատասխան Ջօպանեանի գրած մի նամակի մէջ, Կոմիտասի ձեռամբ, նոյնը Զօհրապն էր գրում իրեն, մի նամակում թէ արդէն վաղուց մենք երկրում թէպէտ քիչ էինք բայց այդ գծի վրայ էինք կանգնած:

Սա խիստ կարեւոր է որովհետեւ Ջօպանեանի ամբողջ քաղաքական ապագայ գործունէութիւնը պիտի պարզի որ նա հաստատուն մնաց այս քաղաքական արեւելումին վըրայ, մինչեւ Ռուսաստանում, դարը յեղաշրջող խոշորագոյն յեղափոխութիւնը, իսկ անոր հետեւ, այդ յեղափոխութեամբ ստեղծուած նոր կարգերը, իսկ Հայաստանում Սովետական իշխանութիւն:

Ջօպանեանի նման բարեկամ, Սովետական Հայաստանը չի ունեցել: Ամենախոշոր ու ամենալաւ բարեկամն էր սփիւռքի մէջ, մարդ որ ամենադժւար շրջանում, երբ Սովետական իշխանութիւնը շատ թոյլ էր, իսկ արեւմուտքում ահաւոր հակաքրոպականտ էր տարւում եւ զանազան ձեւերով էին ներկայացնում Սովետական մարդկանց, սատանայի, կամ չորս ոտանոց կամ պոչերով եւայլն, եւ շատերը հաւատում էին, իսկ ճշմարտութիւնը ասելը հաւասար էր բանտի կամ հալածանքի առնուազն: Ջօպանեանը այս հերոսական դէմքերից մէկն էր որ անվարան կանգնեց Սովետական Հայաստանի իշխանութեան կողքին: Բնականաբար Սովետական Հայաստանի մէկ բարեկամը, դարձաւ թիւ մէկ հակառակորդ, հակառակորդ ճակատի համար: Եւ նըրանք հալածում էին շատ յաճախ, պատահեց նոյնիսկ մի դրուակ. պիտի ասեմ որ իր հերթական ձեռնարկումներին մէկի ժամանակ երբ Սովետական Հայաստանի մասին էր խօսում, դահլիճին մէջ երիտասարդները իրեն վար գցեցին ամպիոնից, ոտքերի տակ սկսուեցին հարուածել, ծեծել մի խօսքով եւ երգել «մեր Հայրենիքը»: Յաջորդ օրը Ապագայ թերթի մէջ Ջօպանեանը գրեց, թէ երիտասարդ մարդիկ, դուք մոլորուած էք, այդ երգի հեղինակը, Միքայէլ Նալպանտեանը որ հայոց մէջ առաջին ընկերվարականն էր եթէ լինէր դահլիճի մէջ պիտի ասէր «սուս կացէք» եւ ինքը որպէս առաջին ընկերվարական, իր տեղը, Միքայէլ Նալպանդեանի, այնտեղ է, Սովետական Հայաստանում, որի դէմ դուք սարքեցիք այդ ձեր ելոյթը:

Ջօպանեանը մեզ ներկայանում է առաջին հերթին որպէս հայ մշակոյթի տարածիչ: Արդէն ասացի, Նարեկացի, Քուչակ, Ֆրիկ, եւայլն: Պատկերացրէք որ դարեր շարունակ, Նարեկացին մեզ յայտնի էր որպէս սուրբ գիրք: Իսկ հայ ժողովուրդի մի վիթխարի մասը պարզապէս անգրաճանաչ էր: Եւ այս գիրքը ընդունում էր որպէս բուժիչ գիրք: Մենք Նարեկացիի վրայ ունեցել ենք շատ մեծ հաւատք, պաշտամունք եւ զարմանալի է որ ժողովուրդը, ինչ որ տարերային ձգտումով, անընդհատ դէպի Նարեկն էր գնացել: Առանց կարդալու ունեցել ենք այդ պաշտամունքը: Այդ էր պատճառը որ բազմաթիւ Նարեկներ են պահպանել: Թշնամին մեզ հետապնդում էր, հայ մարդը, հայ գեղջուկը, Նարեկն էր առաջին փրկում, իր զաւկի հետ մէկտեղ: Բայց մինչեւ 1895ը ո՛չ ոք չը գիտէր որ Նարեկը խոշոր բանաստեղծութիւն է որ հայ ազգը համաշխարհային քաղաքակըրթութեանը տուել է Նարեկացի, այսինքն ամենաբարձր կատարը:

Այդ շրջանը մեր նման կատար չկար Եւրոպայում, յետոյ էլ գրեթէ շատ քիչ կարելի

(Շար.ը 15րդ. էջ)

. Remises
. Sepelios
Traslados
CASA Rivera
CORALLO, CUFARO Y CIA.
Jubilados, pensionados, cónyuges y fliares. sin cargo
Av. Córdoba 4902
T.E.: 773-2800/772-3288

ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ
«ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ»
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԸ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՉԷԼԷՊԵԱՆԻ
«ԶՕՐԱՎԱՐ ԱՆԴՐԱՆԻԿ
ԵՒ ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ»
Խորագրեալ կոթողական աշխատասիրութեան
(764 էջ, 100է աւելի նկարներ, մատենագիտութիւն՝ 270 աղբիւրներու)
ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ
ANTRANIG CHALABIAN
17264 Melrose
Southfield, Michigan 48075
U.S.A.

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 1

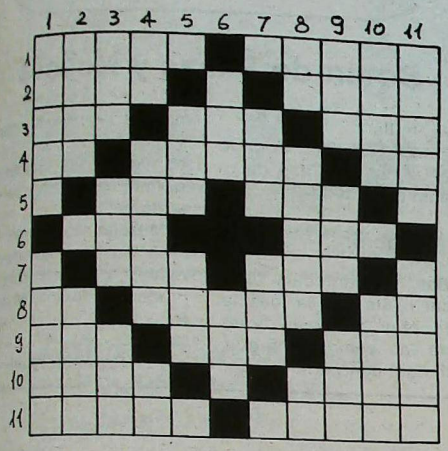

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1– Կեսարիայէն մինչեւ Ա-ղիրիկները հասած է – կարճ ատ: 2– Մամուխ – մաղձ: 3– Հայկական ամիս մը – մշուշ – Քրօջմինը եւ Թէ... ներքինը կ'ըլլայ: 4– Աչք – տենչ – վաթ-ռունըմէկ: 5– Թարմ ըլլալը ալքին վայրէն կը հասկցուի – չատ անգամ լահմաճունին կ'ընկերանայ: 6– Տիգմ – բուրդի սիրահար: 7– Առաջ – ղրջազիծ: 8– Երկիւղ – լաց ու կոծ – խաղ մը: 9– Մէջը լեց-ւած պանիրը չատ համով կ'ըլ-լայ – պտուղ մը – անդունդ: 10– Սպաս – հով: 11– Վերջին երդը իր գլուխ – գործոցը կ'ըլլայ – առնուազն քսանըմէկ օր պէտք է ունենայ:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1– Երես տալու ըլլաս այս ալ կ'ուզէ – չատ մարդ չի վերցը-ներ: 2– Մախաղ – անմիջա-պէս: 3– Ո՞ր տեղն է – ընծայ – չատ անգամ պզտիկներուն հեքեաթները այս բառով կը սկսի: 4– Քառասունը չորս – թաւուտ – դերանուն մը: 5– Գաւիթ – իր զօրութիւնը մեծ է: 6– Հաւ – կեր: 7– Կտաւ – վարս: 8– Ելլել բայէն – բանա-կումի անպակաս գործիք – ա-ծական մը: 9– Վարչութիւն – երկու եղբօր հարսները – գը-ճուճ: 10– Երբեմն քիթէն ալ կանցուի... – իգական անուն մը: 11– Գեղարդ – ասոր կար-միրը օգնութիւն կը բաշխէ:

ՏԻԱՐ ԱԼԵՔՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԿԸ ԴԻՄԷ ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՊԻՆ...

(Շար. 9-րդ Էջէն)

մարաններ եւ այս շրջանի մասնագէտ ուսուցիչներ կրնան իրենց մասնակ-ցութիւնը բերել այս աշխա-տանքին, այն ձեւով որ նկա-տի պիտի առնուի կրնայ:

Այս կերպով գոյութեան կոչուող պաշտօնաթուղթ մը պիտի վերահաստատէր Եկե-ղեցւոյ կողմէ ճանաչումը Հա-յոց Ցեղասպանութեան եւ խորհրդանիշ մը պիտի հան-դիսանար հայ ազգին ընծայ-ւած թիկունքին. ազգ մը՝ որ տարագրուած է իր նախնեաց հողերէն եւ ցրուած է աշխար-հի վնց ցամաքամասերուն վր-րայ:

Նորին Վեհափառութիւն, օգնեցէ՛ք մեզի որպէսզի կարո-ղանանք մեր ես ներել, այն-պէս ինչպէս Դուք ներեցիք Ձեզ ահաբեկող թուրքին:

Խորունկ յարգանօք՝

ԱԼԵՔՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՏԻԱՐ ԿԱՐԼԷՆ ԴԱԼԼԱՔԵԱՆԻ ԽՕՍՔԸ...

(Շար. 14-րդ Էջէն)

է հաշուել որ իր կողքը դնենք:

Այո Տաճիք, բայց չորս դար յետոյ միայն, չորս դար յե-տոյ: Միայն չորս դար յետոյ աքանչելի գործ որ արեց եւ դուք տեսէք թէ ի՞նչ մեծ բա-նաստեղծութիւն է այնտեղ: Ովկիանոս: Այվազովսկին մի նկար ունի կոչուած է ինն-երորդ ալիք, ալիքների անընդ-հատ կուտակումը եզրահան-գում է իններորդ հարուածով որով ամէն ինչ վերջնուած, ապրերքը յաղթանակած է: Ահա Այվազովսքոս միտքը, բայց նոյնիսկ տարերքի մէջ, ինքը մարդկային կերպարը դնում, որը պայքարում է մինչեւ վերջ: Իններորդ ալի-քի միտքը այն է որ մարդը կա-րող է յաղթել նաեւ այս: Ի՞նչ իններորդ ալիք, Նարեկացու մէջ իններսուն, ինչհարիւր ու Ութ հատուած թէ նորից պիտի լսրունկուի այս ամբողջ հնգամեայ բանաստեղծական տա-ղերքը:

Ահա թէ ի՞նչ է Նարեկացի մեզ համար իսկ այդ բանից անառեղական էինք:

Ու Զօպանեանը մեր առջեւ բացեց այս գանձարանը, ըն-դամէնը լինելով 22 տարեկան, ինքը Զօպանեանը լինելով 22 տարեկան:

Անշուշտ թէ դարմանք պա-տճառ ամբողջ մտաւորական-ներ: Գիտեր այն ժամանակ ունէր բարձրագոյն մտաւոր-բանական: Ութսուններ-կանները Պոլսի ամենայուղա-փոխական տարրն էին, որոնք արմատական դաստիարակու-թիւն էին տալիս ժողովրդին, ամբողջ կազմակերպիչները նոր ազգի ստեղծիչներն էին, դրանցից մէկն էր ինքը Զօ-պանեանը: Արփիար Արփիար-եանը ունէինք, խոշորագոյն դէմքերից մէկը մեր հասարա-կական մտքի գրականութեան մասնաւորաբար եւ Արփիար-եանի նման վիթխարի հսկան կրցաւ ընկալել թէ այս ի՞նչ է արել Զօպանեանը ինչ որ մա-գադաճիների մամրակալած է-ջերից հերթական, ուրեմն ինչպէս ինչն էր ասում, թեր-թեր է հանել, որպէսզի ժողո-վրդին բրօթականտի եւ չեղի ժողովրդի ուշադրութիւնը. իսկ այդ ժամանակ չատ հարց-ը գործնական էր դրուած, հակաթրքական, ուրեմն թրք-քական լծից ազատագրուելու ձեւերը, մէթոտներ էին մշակ-ւում եւ պատրաստւում: Իբր Զօպանեանը չեղում էր ժողո-վրդի ուշադրութիւնը, նոյն-պէս ուրիշ գնահատուից Զօ-պանեանի հերոսական այդ քայլը: Բայց պարզուեց որ Զօպանեանը հենց, նոյն իսկ այդ անմիջական նպատակի տեսակէտով, չատ աւելի մեծ գործ էր կատարում քան այդ ամբողջ խումբը, երբ նա տալիս էր Նարեկացի իսկ յետոյ Քուե-չակ, այսինքն տալիս էր ժո-ղովրդի իր հպարտութեան իսկական առարկան:

Մենք չունեինք հպարտու-թեան մեր առարկաները, իսկ ազգային հպարտութիւնը, խո-շորագոյն կազմակերպիչ ուժ է մինչեւ այսօր, մենք պիտի կարողանանք, ճիշտ տալ մեր երիտասարդութեան մեր ազ-գային հպարտութեան առար-կաները, ո՛չ թէ կեղծ ձեւով, թէ մենք ենք աշխարհի պորտը եւ մեզնից աւելին ո՛չ ոք չկայ, ոչ սա վնաս է, ազգասպանու-թիւն է: Այլ իրականը տանի: Իրական մեր մեծութիւնները տանի: Ահա Զօպանեանը տա-լիս էր այդ ժամանակ այս ի-րական մեծութիւնները, ժո-ղովրդի ամփոփման, ժողո-վրդի մէկտեղման լաւագոյն ձեւերից մէկն էր, այն ինչ ա-նում էր Զօպանեանը, այս մե-ծերը մէջտեղ բերելով:

Զօպանեանին մենք կարող ենք այսօր գնահատել նաեւ իր անմիջական գրական գործու-նէութեան, թէ՛ բանաստեղծ, թէ՛ թատերագիր, թէ արձակով իր եւ զարմանալի է երբ հիմա ընդհանուր մի հայեացք ենք նետում նրա այս գործունէու-թեան վրայ, պիտի դուք տես-նէք որ Զօպանեանը իր տեսու-թեան մէջ, չատ յաճախ ասում էր թէ գրականութիւնը պիտի չը խառնուի կեանքի հասա-րակական երեւոյթներին, այլ թռչունի նման, ինչպես ինքը երգում է գայլայլո՛ւմ, բնաւ նկատի չունի, թէ մարդը գնայ-լուում է իրենով, իր համար է անում այս գործը: Դա սրտին մարդուն գործն է, թէ գայլայլի կամ ոչ:

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ 1

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան անդամ Տիար Նազար Նազարեան, ինչպես ամէն տարի, այս տարի եւս ՍԱՐ-ՏԱՐԱՊԱՏ-ին կը նուիրէ 500 տոլար ի գնահատութիւն թերթիս ազգանուէր բովանդակութեան, անհերքելի ծառայութիւններուն՝ ազգապահպանման ու ազատասիրութեան բարձր սկզբունքնե-րուն, ինչպէս նաեւ Հ.Բ.Ը. Միութեան նկատմամբ որդեգրած իր դրական ու պատուաբեր կեցուածքին:

Տիար Ն. Նազարեան, Պէյրութահայ, կը պատկանի այն նուի-րական ընտանիքին որուն անունով Պէյրութի մէջ գոյութիւն ու-նեցող երկրորդական (եւ արհեստավարժական) վարժարանը կը համարուի մայր գաղութի ամենանկարեոր հայ կրթական կեդրոն-ներէն:

ԹԷՔԷԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

- 1929 - - 1987 -

ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱՉԱԽՈՒՄԲ

Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ

Հոգաբարձութիւն

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Հովանաւորութեամբ՝

Գերշ. Գրիգորիս Եպս. Բուլհաթեանի

«ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԳԻՆ ՄԷՋ»

Սիրահոժար մասնակցութեամբ՝

Ֆելիսա Գույումճեանի, Սիրան Զորեանի, Նազարէթ Թեքերեանի, Ապրահամ Պուչաքճեանի

Դաշնամուր՝ **Պերճուհի Թոքատլեան-Դարբինեան**

Ընդհանուր Ղեկավարութիւն

ՄԱՔՐՈՒՀԻ ԷՕԼՄԷՍԷՔԵԱՆ

Ուրբաթ 23 Հոկտեմբեր Ժամը 20,45-ին

«Արմենիա» Լսարան ԱՐՄԵՆԻԱ 1866

Madagh en la Escuela Bakchellian

Se servirá finalizada la misa, el próximo

Domingo 8 de Noviembre, a las 12 horas,

en la sala de la Institución.

Corrales 2527 - Capital

ESTUDIO JURIDICO
Dr. Bautista Kuyumdjian
Dr. Gabriel E. Williams
Dra. Patricia Kuyumdjian de Williams
Dr. Javier B. Kuyumdjian
TUCUMAN 1438. PISO 7°
T.E.: 40-6809 / 7112 / 49-7049

Reestructuración de todos...

(viene de pág. 2)

de Vartkés Bedrosian, hoy estaríamos libres de tantos enfrentamientos sin sentido".

Al final del plenario hizo uso de la palabra el Presidente de la Unión de Escritores, Vartkes Bedrossian, cuyo último libro "Túnica de Fuego" dió lugar a muchas discusiones y opiniones, tanto a favor como en contra.

También él se refirió a la obligación de revalorizar el trabajo y el modo de pensar propio y, también, considera un extremismo calificar de síntoma algunas aisladas exteriorizaciones de **"Nacionalismo"**.

Manifiesta su deseo de que los esfuerzos para adoptar un "nuevo modo de pensar abarque también el ámbito de la diáspora. La inmensa mayoría de los trabajadores, los intelectuales, las organizaciones sociales y nacionales de la diáspora armenia manifiesta una verdadera y realista actitud patriótica con respecto a la Madre Patria", dice V. Bedrossian.

Efectivamente, la diáspora mantiene una actitud realista, verdadera hacia su patria, y no podía ser de otro modo en un mundo donde cada día se siente más y más la orfandad del privado de su tierra. Y esta posición no tiene relación alguna con el **"nuevo modo de pensar"** de allá, ni con la **"amplia apertura de las puertas"** ante las obras y los nombres de los armenios de la diáspora que fueron **"ignorados"**. La **"inmensa mayoría"** de la diáspora jamás esperó nada a cambio de su **"verdadera y realista"** actitud de patriota. Se ha regocijado con los éxitos de la Patria y se ha sentido deprimida con sus fracasos. Nada ha cambiado hasta hoy.

El armenio de la diáspora sigue atentamente el desarrollo de esta nueva etapa de la vida social, deseando, esperando que **"sepamos sacar el máximo provecho de las grandes posibilidades que se nos brindan en la actualidad"**.

A.T.

Araxi Marangozian de Hovivian

su fallecimiento

El 29 de setiembre pasado se produjo en esta capital el fallecimiento de la Señora Araxi Marangozian de Hovivian, benefactora de la Ugab y persona muy respetada dentro de la comunidad armenia.

Sus restos recibieron sepultura en el Cementerio Armenio de Villegas, oportunidad en que se realizaron los oficios religiosos a cargo de los sacerdotes Vazken Stepanian y Mateos Kouyoumdjian.

Expresamos nuestras condolencias a su hermana Anahid Marangozian.

IMPORTANTE EMPRESA TEXTIL NECESITA

Encargado para su sección expedición

Con reconocida experiencia.

Lugar de trabajo San Martín. Pcia. de Buenos Aires.

ELECTRICISTAS

Con experiencia en Montajes Industriales y amplios conocimientos en corriente continua y alterna.

Lugar de trabajo: San Martín, Pcia. de Buenos Aires.

SERENOS Y PORTEROS

Con probada experiencia en puestos similares.

Lugar de trabajo San Martín. Pcia. de Buenos Aires.

Los postulantes deberán escribir detallando antecedentes laborales y pretenciones a: GERENCIA DE PERSONAL

CASILLA DE CORREO Nº 14 VILLA MARTELLI - VICENTE LOPEZ - Pcia. de Bs. As.

COCINA

Budin de Pasas y Nueces

Ingredientes.

1/2 kg. de harina leudante o harina común con 5 cucharaditas de polvo de hornear.
250 gramos de manteca
250 grs. de azúcar
7 huevos; claras batidas a nieve
250 grs. de nueces picadas
250 grs. de pasas de uva sin semilla
2 1/2 copitas de cognac
2 1/2 cucharaditas de esencia de vainilla.

Preparación.

Batir la manteca y el azúcar hasta que la mezcla esté muy cremosa; agregarle las yemas y seguir batiendo; agregarle el cognac, la esencia de vainilla y, poco a poco, la harina cernida y las frutas; por último, las claras batidas a nieve.

Mezclar suavemente. Colocar en un molde enmantecado y cocinar a horno moderado durante 60 minutos.

Razmuhí Khurlopian

Deportivas.

Armenio empató otra vez

Instituto 0 - Armenio 0

Nuevamente la paridad fue el resultado para Armenio. Esta vez fue en Córdoba, con Instituto, un equipo que pretendió lograr su primer triunfo desde que comenzó el Campeonato, pero que se encontró ante un Armenio que, aunque visitante, estaba dispuesto a impedírselo.

Pese al fervor puesto por Instituto para arrollar a Armednio, fueron escasos los momentos de gol que debió enfrentar Sarmiento, sólo exigido por el disparo que, fuera del área, dirigio Gaspari contra su arco.

Armenio, replegado en campo, sólo intentó contraataques débiles y esporádicos pero, pese a no dominar el juego, consiguió algún rendimiento de su estrategia defensiva, y en más de una oportunidad puso en peligro la valla de Instituto, poniendo en peligro por dos veces a Alvarez con el peligroso remate de Bufarini y, luego, el tiro libre ejecutado por Oviedo.

Hubo aceleración y descontrol en el juego de Instituto que pujó por doblegar a Sarmiento y llevarse el triunfo, lo que no pudo ser. Armenio, por su parte, se limitó a hacer su juego y tratar de por lo menos conservar, hasta el último minuto, que no se abriera el marcador, por lo menos en su contra. Lo logró. Y el resultado marcó una paridad de fuerzas. Una paridad que le viene bien a Armenio, porque va templando a sus hombres en juego de primera y marcha decidido a mantener su posición dentro de la división.

Sigamos junto a Armenio, alentándolo en su propósito, y nos dará satisfacciones.

Dr. Arturo Balassanian

Escribano

Florida 716 - 2º Piso - Of. "K"

T.E.: 392-2768

Radio Llamada: 311-0056 - 312-6383

CODIGO 3136

EL PROFESIONAL LOS RECETA BARTAMIAN LOS DISEÑA SU HIJO LOS PREFIERE LINEA PIE/RECTOR DE ORTOPEDIA BARTAMIAN

ARTICULOS DE ORTOPEDIA EN GENERAL

Descuentos desde el **30%** a Obras Sociales.
Consulte con su Obra Social sobre otros beneficios.

ORTOPEDIA Bartamian

Av. Belgrano 1699 Tel. 45-5213 Bs. As.
Av. 7 Nº 1134 Tel. 3-4935 La Plata

Periódico Armenio "SARDARABAD" de la ASOCIACION CULTURAL TEKEYAN

Redacción y Administración
Cnel. Niceto Vega 4779
1414 - CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771-2520
Horario de atención: *Lun. a de 10.00 a 19.00 hs.*

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 78.836
Director
MIHRAN SARAFIAN
Corresponsalía, receptori avisos y suscripciones en
BRASIL
Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap. 84
Cep. 00579 - San Pablo
T.E.: 813-6731

URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 Ap. 201
T.E.: 70-3114 Montevideo